

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

VII. évfolyam 4. szám (7 Jahrgang Nr. 4.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1975 április 1.

Gondolatok a kardinális 83. születésnapján

Bécsben a magyarok két ízben is köszöntötték Mindszenty József bíborost 83. születésnapján. Először a Pázmáneumban gyűltek köréje, ahol Beliczey Miklós intézett a Jubilánshoz megható, meleg szavakat. Március 23-án pedig a neuwaldeggi lelkigyakorlatos házban Szőke Róbert tanácsstag köszöntötte az egyházközség nevében. Mély átérzéssel, de nagyon közvetlenül emlékezett arra a tömérek küzdelemre és szenvedésre, amelyet az ország első főpapja hosszú életében hitéért és nemzetéért magára vett. Visszaidézte a háború utáni ádáz harcot, melyet a kommunizmus kényszerített rá az Egyházra s utalva az Emlékiratokra, érintette az Andrássy-út borzalmait és a különböző börtönök idegtépő kiszolgáltatottságát.

Az egyházközség szónoka azután feltette a kérdést: Honnan merítette Mindszenty bíboros-primás ehhez az emberfeletti küzdelemhez és mérhetetlen szenvedéshez az erőt? És így foglalta össze a kérdésre adott választ: A bíborost Egyháza és hazája iránt érzett megingathatatlan szeretete tette képessé a hősi helytállásra. Mindszenty bíboros, mintegy jóváhagyva a szónok megállapítását, azt kérte, hogy imádkozunk «Magyarországért és annak öreg szolgájáért», mert akkor Isten tovább kíséri őt «nemzete iránti szeretetében».

És bennem közben az motoszkált, hogy a magyar történelem egy másik súlyos korszakában milyen óriási érdeme volt két korban előrehaladott hercegprimásnak abban, hogy az ország a török alól fészabadt. Szelepcsényi primás 88 éves volt, mikor jelentősen segítette 1863-ban Bécs felmentését s utódjának, a 93 éves Szécsényi György primásnak az ország újjáépítésében szerzett ragyogó érdemeit szinte nem is lehet szavakba önteni.

A történelmi fordulatok szoktak ismétlődni. 1975-ben, a jobb időkre vetett reménnyel, mondjuk és kívánjuk a bíboros születésnapján: Ad multos annos!

VECSEY JÓZSEF

Felső kép: Mindszenty József bíboros szentmiséjét mondja a Neuwaldegg-i lelkigyakorlatos házban.

Alsó kép: A bíboros Szőke Róbert üdvözlő beszédét hallgatja.

(Zanin Árpád felvételei)

Látni és meglátni

A szemünk pespektív rendező sugaraival hálózunk be és vesszük birtokba a világot. Talán ezért kapta a vak kifejező elnevezését: világtalan, mert valóban javarésztől meg van fosztva. A tapintó érzéke igaz, hogy rendkívüli. Finom ujjjaival végigcirógat az arcon s elképzeli magának annyira, hogy hasonló szobrot tud kinyomkodni a viaszból. De mi ez ahhoz a tündérmeséhez képest, ami körülveszi, amiről fogalma sincs és éppen ezért talán nem is szenved annyira, mint mi gondoljuk. A vakonszülöttről beszélek. Ha egyszerre csak látna: a naplementét, a havasok fénségét, a kert s az ős ezer színét — elragadtatott tapsra verné a kezét. Lakószobánk, a Föld varázslatos szépsége érdekes, hogy számunkra sokszor elkopottá válik. Mi, akik látunk, nem látjuk meg.

A fiziológusnak a szem csak egy sötétkamra, lencse és tükröző felület hátul az idegmezőn. Csakhogy a látás nem magyarázható meg egy passzív ténnyel, a külvilág együttes ráhatásaiból. A halott kinyitott szemébe hiába világítunk elemlámpával. A meglátáshoz a lélek mozgulása is szükséges: belülről való akció. Megérteni azt jelenti, hogy a szemünk alkatrészeivel beivott látványt meg is ragadjuk. A fölfogás a külső tárgy és az én együttes produktuma. Aki nem akar tudni a külvilágról, a 10 verista festőre hivatkozik, akik ugyanarról a témáról 10 féle képet reprodukálnak. Igaz, hogy különböznek, de hasonlítanak, ami jele, hogy a festmény a szemem és a látvány közös eredménye. Az ész szeme rendezkezik, elhagy, kiemel, válogat. Kötve is van, de teremt és kitalál. A grafikus rajzokat fődöz föl mindenütt. A festő elé csak a színek omlanak. A gyerek rémeket sejt. Képzeli az örült. A könyvben élemsorakozik egy csomó betű, de Magyarország történelme játszódik előttem. Kergeti a szél a felhőket s fantáziám oroszlaná változtatja, majd bánává s újból tevévé. Az olajfák göcsörtös boszorkányok.

A megszokás megváltoztatja a hatást. A mindennapok kegyetlen gyilkosok. A fiatal pap első alkoholommal megrendül, a huszadik temetés már favágássá válik. A kántorral együtt a részvét szavai csak üres sablonok. A boncoló orvosnövendék hányingerrel küszködik, majd ebéd közben is azzal szórakoztatja társait, hogyan kotort bele a fölvtárgott has beleibe. Michelangelo Giudi-

zioja láttára talán még a karomat is magam fölé rántottam elbújva a kisajtón: rám ne szakadjon az egész fal kavargó alakjaival. Annyi vezetés után hűvösen beszélek róla s irigylem a Vatikáni Múzeumba először lépők megöröknyödését, amely számomra örökre elveszett.

Érdekes élmény a repülőtér várótermében háttal a falnak dőlve lesni az összetalálkozók örömét. A férj félévi munka után az újdonság örömevel ad pusztit az otthon hagyott asszonyának. A 6 éves kislány ficánkolva nyargalász, akárcsak a póniló. A széplány egyre á-á-zik, könnyezik, meghatódott. A vőlegény alig érinti jegyesét: a szüzi hamvasság a szilván és érzékeinkben egyként köteleznek.

A rövidlátónak hiába mutogatod a Lidón a látóhatár mögül fölágaskodó hajóárbócot. A távolba-látónak meg hiába gyömöszölöd kezébe a szabadságod fényképeit: a szeme túlhord rajtuk. Az alacsony hiába ágaskodik, nem tud gyönyörködni a katonai parádén. A hórihorgasnak le kell guggolni, hogy bekukocskálhasson a kulcslyukon. A léleknek is lehetnek szemhibái:

A bölcselő elvontságra hajló agyával kitalált ideákat tologat, kever, összekapcsol. Gyönyörködik bennük, mint a kulisszában. A kísérletező tudós viszont kineveti, mint az a gyerek, amelyik orrába dugja az ujját, hogy boszantsa vele a nagymamáját. Ez legfőbb föltételestől indul ki, de bizonyít, majd tagad, majd ellenpróbát alkalmaz. Igaz: a faktumok ellen nincs appelláta. De mégiscsak száraznak érezzük, valami hiányzik ebben az okoskodásban is.

A szemlélődők, elmélkedők a klauzurában és csendben nézik azokat a dolgokat, amiket nem lehet látni és beszélni olyasmikről, amiket nem lehet kimondani. Senki se állíthatja, hogy nem igaz. Nyugatiak föltaláltuk a gépeket, keletiek az imdáságot és azt mondják, az igazi imdáság: hallgatni. Ha az Egyház elveszíti, fölradná a kontempláló szerzeteseket, akkor visszavonuló hadsereggé válik, amelyik eldobálja fegyvereit és a generálisok béke proklamációit szorongatja. Az ember emberebb ember, amikor hallgatja a csendet, a saját csendjét. Figyel a szavakra, amelyeknek nincs hangjuk és nem tudja, honnét jönnek. Nézi a dolgokat, amik nem látszanak és nem tudni, hol vannak. Ezekben a pillanatokban válik az

ember fénylővé és átlátszóvá, mert az emberben a gyalogutak porával együtt benne van a Sirius fénye is. Ha valakinek úgy tetszik, hiheti, hogy az orangutántól származik, vagy az Isten sárból és leheletéből alkotta. Senki se bizonyíthatja be kísérletileg, amint szétválasztjuk a vízből az oxigént a hidrogéntől. Az ember az Istennek rokona, de rokona a majomnak is. Az emberben minden benne van — de mégse Isten és se nem gorilla. Ezek a némán térdeplők hirdetik, hogy az ember több a kutyánál, nemcsak protoplazma, statisztika, 2 x 2. Van benne mindig egy kiszámíthatatlan, amely szerencsés esetben megrendíti még azt a fiatalt is, aki úgy látszik, nem édesanyától, hanem a versenyautóból született. Egyszer csak leveszi kalapját és tágrameredt szemmel hallgatódzik, mint aki jelenést vár és meg akarja látni az Istent.

Azért kérte a pápa a művészek segítségét, mert azok is töményebben látnak. Kinéz a költő az ablakon a lengő szomorúfüzfőre s foga közt mormog: zöld polip. A szobrász a tengerparton hullámverte tuskót talál. Kertjében beton-tömbre állítja a rönköt, mely Cimabuc Krisztusával felér. Michelangelot a szomorú leányarc a Piétára inspirálja. A szürrealisták és metafizikus festők a lélek rejtelmeihez nyúlnak. Évszázadokon át művészek álltak a papok rendelkezésére kimondani azt, amiben azoknak is elakadt a szavuk.

A Jézus használta hasonlatot, akinek füle van, hallja meg, megtoldhatjuk: akinek szeme van, lássa meg. Nagyon jól tudta, hogy a hegyibeszédet hallgató mezitlábások nem egyformán értik. Különbözőképp reagáltak meghívására a lompos ifjú, akit bár megszeretett, de az mégis fáradtan tovább állt — és Lévi, aki a jöjj-re a pénz éhségének lázából szegődött a nyomába. Mit látott meg ez és mit nem amaz. Mi az a vízió, ami a bűnös asszonynak erőt adott a tisztaságra s hogy kövesse egészen a kereszt-fáig. Hol homályosodhatott el a kép a csalódott tudósnak s mi keserítette siránkozásra a tagadó Pétert. Pál belevalt a fénybe. István király arca a koronázó paláston az Isten országába néz. Elszégyenli magát a bájos, lesütött szemű Erzsébet a rózsái között. Kis Szent Teréz a mosolygó jajong, ha fakult a látomása.

A hívőnek a természet a legnagyobb argumentum vállalkozásához. A csontos halál vigyora mögött életet vár. A gonosz emberben a szeretetre éhes jalkiáltás érződik ki. A szentek tekintetében mindig meglelhető a jel, nemcsak

Jeanne d' Arc-ében, hanem valamennyiében, amely hiányzik a szatócséból, aki apró-pénzeiből sohase néz föl. De a nagyvonalú fölényese se akad bele a természetfölöttibe.

Érdekes belekeveredni a mozivitába a Jézus Krisztus superstar velítése után. A karthauzi szentségtörésnek tartaná. Sokan otthagyják botránkozva. Mások isszák a zenéjét. A kishugom könyörgött: ne menjünk még. Talán ez a helytálló kritika: akármilyen elrajzolt is, furán beállított, önkényesen szemlényezett, mégis, amiként a nap melegéből való áttételek útján a villanykörte fénye, úgy a Superstar feje fölött is meg-megcsillan az evangélium fénye. Sajnos, manapság az ateista filmrendező olykor többet sejt meg Jézusról, mint az unott, raffinált teológus. Igaza van annak a templomát átrendező papnak, aki az olvasóállványra összetört márványokból akarja a Krisztus-fejet odacementezni, szemléltetendő: csak töredékesen látunk.

Kereszténységünk ezen áll vagy bukik: hogyan ismerjük meg alapítónkat. Mennyi könyv jelenik meg ma Krisztológjáról, hogy mélyebben tudjunk róla. Ne csak az elemi iskolás ismereti fokán. Ne maradjon csak Jézuska, hanem nőjön a felnőtt ember Krisztusává. Azt persze mindig megtarthatnám velem járó talizmánként, hogy nevére megdobogjon a szívem azzal a hittel, amikor még könnyekre tudott fakasztani.

Említsük ide a szerelmesek látásmódját is. Mit láthat meg a fiú a lány mosolyában, hogy meglátni és megszeretni egy pillanat műve volt. Nekem szürke kis arc, neki álmatlanságot okozó végzet. Mennyire különbözik a hűvös, általános szeretettől, amellyel mindenki köteles embertársa iránt. Ez akaratom kötelező rámkényszerítése, amaz rózsaszínű fényével gyújt és megvilágosít. Az Énekek éneke a lélek és Isten viszonyára is szól.

Széthidegült házastársak között a legborzasztóbb az undor. Egymás mellett feküdni utálattal. Ketten, akiket valamikor a boldogító szerelem melegített, most jéghegyek fagyának dermedtségével szólnak és válaszolnak. A szeretet, amelyben pluszként csillámlott a szerelem is, az extázis gyűlöletté ellentétesült. A hitevesztettek lelkiállapota, a sötétség éjszakája ez.

És én keresem-e, vagy megláttam-e már, aki a Sorsom?

PROKOP PÉTER

Dr. László István püspök a felsőausztriai magyarok között

1975 február 22- és 23-án Dr. László István, eisenstadti püspök, a magyar lelkipásztorok apostoli vizitátora, két napos látogatásra érkezett Felsőausztriába. — Mint ismeretes, Felsőausztriának közel egy évig nem volt magyar lelkipásztor, és ez igen nehéz helyzet elé állította az ott szórványban élő közel 2200 főből álló magyarságot, akik közül kb. 600 vendégmunkás különböző or-

jó benyomást tett a jelenlévőkre, egy kis csapat jól végzett munkájáról. Az ünnepség Dr. Kerny atya köszönetével és László püspök úr zárószavaival ért véget.

Február 23-án, vasárnap reggel 9 órakor Welsben ünnepi szentmisét celebrált a püspök úr, ahol Wels és a környék magyarsága szép számmal jelent meg. Majd fél 11 órakor Linzben volt

A püspök úr mellett a welsi plébános és a Szent Margit Otthon és a magyar tartomány főnöknője; az álló sorban a linzi 80. sz. «Árpád» cserkészcsapat leányvezetői láthatók.

szágokból. László püspök úr hét hónappal ezelőtt új magyar lelkipásztort küldött Linzbe, Dr. Kerny Géza hittanár személyében, aki megpróbálta ismét összehozni a széteső félben lévő nyáját. Most, mint a magyarok közvetlen ausztriai főpásztor, maga a püspök is meglátogatta híveit. Fogadására nagy lelkesedéssel készültek fel a felsőausztriai magyarok.

Február 22-én, szombaton délután, a 80. sz. linzi «Árpád» cserkészcsapat tagjai adtak 1 órás műsort a magas vendég tiszteletére, melyen összegyűltek a magyarság képviselői is. Ft. Dr. Balogh Vince püspöki tanácsos üdvözlő szavai után Kiss Mihály cserkészparancsnok üdvözölte a püspök urat, s egyben cserkészei nevében köszönetet mondott az eddigi támogatásért. A cserkészműsor keretébe nnagyon tetszetősek voltak a «kicsik tánca», a Virágéknál ég a világ; a «krumlilevestánc», a «kanásztánc» és a kicsik előadásában a «Falú végén van egy ház». Majd Máthé Attila 90 méteres színes hangosfilmet mutatott be az 1973 évi helfenbergi csapattáborról, mely

ünnepi szentmise, ahol a cserkészcsapat adott díszőrséget a püspöki miséhez. Délben Hegyi Lucia, tartományi főnöknővér látta ebéd vendégül a püspök urat, ahol megjelentek a felsőausztriai magyarság meghívott képviselői is. A cserkészleányvezetők magyaros öltözetben segítettek nagy szorgalommal a nővéreknek, az ebéd felszolgálásánál. A pohárköszöntők végén a püspök úr mondott köszönetet mindenkinek, akik a felsőausztriai magyarság összefogásáért dolgoznak. Külön köszönetét fejezte ki a cserkészcsapat vezetőinek, akik négy év óta fáradhatatlanul dolgoznak azon, hogy jellemes magyar ifjúságot neveljenek. A magyar nyelv gyakorlását és ápolását fontos feladatnak tartja, mert ő maga is ennek köszönheti azt, hogy még ma is tud magyarul beszélni.

Dr. László István püspök úr látogatása alkalmával is bebizonyította a felsőausztriai magyarság, hogy szép összefogással lehet még ma is jó munkát végezni.

KISS MIHÁLY

Hit és babona

Több magyar hívem panaszkodott az utóbbi időben amiatt, hogy elárasszák őket különböző helyekről és forrásokból az ún. «Szent Antal lánca» néven ismert iratokkal, felszólítva őket, hogy sokszorosítsák a szöveget s küldjék el más 20 különböző címre, akkor szerencse fogja őket érni. Aki ezt meg nem teszi, annak viszont kellemetlen meglepetéssel kell számolnia. Nem hiányoznak a példák sem annak illusztrálására, hogy ki mennyit nyert lottón, vagy egyéb úton, ha a felszólítást követte, s milyen szerencsétlenség áldozatai lettek azok, akik elég merészek voltak a szerencsét kínáló alkalmat elmulasztani, vagy könnyelműen venni. Külön figyelmeztetés hívja fel az olvasót végül arra, hogy a boríték jobb sarkába ezt a négy betűt kell írni: S.P.Q.R.

Talán nem kell azt külön hangsúlyozni, hogy itt közönséges *babonával* van dolgunk, mely különösen a hitetlenség korában szokott burjánzani, s e megállapítással a dolog fölött napirendre térhetnénk, ha ez a lelki epidémia annyira meg nem fertőzte volna a lelkeket. Mert mit is akarnak a naiv terjesztők a még naívabb követőikkel együtt? Pénzt keresni, vagyonhoz jutni, mint korunk annyi embere: lehetőleg minél kevesebb befektetéssel minél többet keresni! Itt azonban a babona éppen abban van, hogy munka nélkül, némi hókusz-pókuszra várja az illető az Isten-áldást! A buzgó másolóknak bizonyára sejtelmük sincs arról, hogy a fent jelzett négy betű — S-P-Q-R. — annyit jelent, mint «Senatus Populusque Romanus», azaz: a 'római szenátus és nép'. — Várhatja józan ember ilyen jelszótól a szerencsését?

Már Tertullian, a híres apologéta, megmondotta a harmadik században, hogy «anima humana naturaliter christiana», vagyis «az emberi lélek természeténél fogva keresztény» s ezért kiirtathatlan vágy él benne a vallási igazságok után, ugyannyira, hogy ha helyes ismeretekre nem tett vagy nem tehetett szert, akkor utat enged lelkéhez a féligazságoknak, sokszor babonás szokásoknak is, melyek persze kielégíteni nem tudják, de a lelki éhséget némileg csillapítják. Olyan formán van ez, mint mikor a beteg narkotikus szereket használ fájdalom csillapítására, vagy mámoros állapot előidézésére. A betegség ezáltal ugyan nem múlik el, sőt az ópium gyakoribb használata veszedelmes szokássá fajul, az ember rabjává, végül áldozatává válik, de pillanatnyilag azt a benyomást kelti, mintha gyógyírt használt volna.

A b a b o n a is ilyen narkotikus, beteges tünet, mely mögött hitetlenség, szájalomraméltó tudatlanság, korcs vallási élet, gépies vagy közömbös vallási lelkület húzódik meg. Ez az oka annak, hogy a babonáság akkor burjánzik a legbujábban, amikor a civilizált emberiség az Isten-hitben megfoghatkozik és megrokkban. Az a kultúrember, aki mosolyog a vallás fölött, talán éppen különleges félelemmel gondol a 13-as számra, péntekre vagy egyházi személyekkel való találkozásra; ezzel szemben különös szerencsének tartja a szerencsepatkót, a kéményseprővel való találkozást, különféle talizmánok használatát s szinte automatikusan kopogja le az asztal alatt szerencsését. Mindez végeredményképpen abból magyarázandó, hogy a lélek igénye fölöttünk álló, magasabbrendű lények segítségére valami formában kikivánkozik. Ezekre vonatkozik Pascal megjegyzése: «A hitetlenek a leghiszékenyebbek.» Mily veszedelmes lelki állapot ez, legyen elég csak az újkor egyik legnagyobb szentjének, Vienney Szent Jánosnak véleményére utalni, aki nem habozik kijelenteni: A vallási tudatlanság az a bűn, mely több embert dönt a kárhozatba, mint a többi bűnök együttevél! Ez a v é t k e s tudatlanság abban áll, hogy sok ember mereven elzárkózik, sőt menekül a vallási igazságok elől — amit a német «Angst von Gott»-nak nevez —, nem akarja őket közelebről megismerni, nehogy a belőlük adódó következtetéseket — a hit és parancsok szerint való élés kötelességét — le kelljen vonnia. Innen van a modern élet elpogányosodását annyira jellemző bűnök sokasága: a vasárnap megszenteltségellenítése misemulasztással vagy köznapi munka végzésével, a szeméreméretből való kivetkőzés, az élvezet hajszolása az élet minden vonalán s az igaz Isten helyébe a testkultusz, az anyag és a pénz bálványának ültetése. Ha pedig az ember nem akar Istenről tudni, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy Isten az emberiségnek oly hosszú próbaidőt szabott s szent haragja büntető vesszőjét annyiszor megsuhogtatja fölöttünk.

Mind e bajok ellen *egyetlen orvosszert* ajánlhatunk csak: *visszatérni a krisztusi hit világosságához és a krisztusi hitből fakadó életelvekhez!* «Hit nélkül lehetetlen tetszeni Istennek» — mondja a nemzetek nagy apostola (Zsid. 11, 6.). Jézus legutolsó intelme mennybemenetele előtt szintén erre az alapvető igazságra vonatkozik: «Aki hisz, üdvözülni, aki nem hisz elkárhozik.»

(Mk. 16, 16.) S hogy minden félreértést kiküszöböljön, megjelöli ennek a hitnek az útját is, mikor kijelenti: «Senki sem jut az Atyához, csakis énáltalam!» (Jn. 14, 6.) Csak ennek a csonkítatlan hitnek birtokában érhetjük el örök célpunkat s emelkedhetünk föl istenfiúi mivoltunk magas piedesztáljára, melyet Isten maga jelölt ki számunkra, s Carlyle így fejezett ki: «Csak mikor hinni tudtam, éreztem igazán, hogy ember vagyok!» Olyan ember, akit egy egész világ választ el a többi embertípustól: a hitetlen modern pogánytól, a majom- és szovjet-embertől, a materialistától és a látszat-kereszténytől.

Hogy az igazi embertípust, akinek lelkébe Krisztus képe van kitörölhetetlen vonásokkal bevésve, önmagunkban kialakíthassuk, őszintén *tanulmányoznunk kell hitünket* s lelkünk éhes szántóföldjébe az evangélium igazság-magvait kell vetnünk; különben hamar feltetszik a gaz: babona, féligazságok, félkereszténység. De nemcsak tanulmányozni kell hitünk igazságait, hanem azokat annyira *sajátunkká kell tennünk*, hogy felszívódjanak szívéinkbe, vérünkbe, lelkünkbe s valósággal második természetünké váljanak. Csak ilyen *izig-vérig keresztények* fogják diadalra vinni Krisztus zászlaját a mai világnézeti harcok döntő küzdelmében és pedig annál előbb, minél több élvonalbeli, *egész embert* jelentő keresztény harcosunk lesz.

Tehát, Kedves Magyar Testvér, nem lavina-imádságok terjesztésével, azaz babonával, alapozod meg szerencsédet s fogod a jövőt felépítő boldog emberek társadalmát szaporítani, hanem azzal, ha a K a t e k i z m u s tartalmát jól megtanultad s annak terjesztésére vállalkozol. Akkor rajtad is beteljesül az Evangélium ígérete: «Keressétek először az Isten országát és az Ő igazságát, s minden egyéb hozzáadatik nektek!»

VECSEY LAJOS

MAGYAR NÖVÉREK EURÓPAI LELKIGYAKORLATA

Ideje:

1975 július 1 és 10. között.

Helye:

Villers-la-Ville-ben Brüsszeltől 40 km-re (jó vonat összeköttetés), az örökimádók lelkigyakorlatos házában.

Jelentkezés:

Június 20-ig bezárólag *P. Matyasovich Henriknél*, Blijde Inkomst Strasse 18, B - 3000 Leuven, vagy *Rácz Marianna* nővérnél, Bloemendalstr. 30, *Vaals (L) Nederland.*

Wisinszky bírálta a Vatikán és Varsó tárgyalásait

Ha a Vatikán megbízottja Varsóba érkezik, elvárjuk tőle, hogy a kormány képviselőivel ne csak a világbékéről és az éhínségről tárgyaljon — mondotta a lengyel prímás — hanem elsősorban a lengyel egyház problémáiról. A lengyel hivatalos jelentés — folytatta Wisinszky — a varsói tárgyalások után úgy szól, hogy a külügyminiszter és helyettese, illetve az Egyházügyi Hivatal vezetője eszmecsereét folytattak Luigi Poggi érsek vatikáni megbízottal. A tárgyalás központjában a nemzetközi problémák, mint például a béke és az éhínség elleni küzdelem álltak. Nem mintha ezek a kérdések nem lennének fontosak és nem tartoznának a hivatalos tárgyalások témakörébe. De amikor a Vatikán képviselője Varsóban tárgyal az állam hivatalos szerveivel, akkor a lengyel katolikusok elvárják, hogy az őket érintő problémákat vitassák meg. Ilyen problémák — mondotta Wisinszky bíboros márc. 16-án a varsói szent Mihály templomban összesereglett hívek ezrei előtt — az új templomok építéséhez szükséges engedélyek megadása, továbbá az iskolai hitoktatás, a fiatalok vallásos nevelésének biztosítása. A katolikusok ellen érvényben lévő sokféle diszkrimináció, hátrányos megkülönböztetés megszüntetése, az alkotmányban biztosított jogok gyakorlati érvényesítése és így tovább. A lengyel prímás hozzátette még, a püspöki kar ragaszkodik hozzá, hogy a megüresedett püspöki székek betöltésére kiválasztott jelöltjeit a kormányzattól függetlenül terjeszthesse fel Rómába.

Ne higgyetek a politikai propagandának

Wisinszky figyelmeztette továbbá a katolikusokat, ne higgyenek a politikai gyűléseken és összejöveteleken terjesztett híreknek, melyek szerint Varsó és a Vatikán mindent megtesz annak érdekében, hogy rendezze viszonyát, de a püspöki kar ellensége a normalizálásnak. Ez nem igaz, hangoztatta Wisinszky. A püspöki kar nem akarja az állam és egyház közti feszültséget. Meg akarja oldani a problémákat. Éppen ezért ragaszkodik hozzá, hogy ezeket az illetékes felek megvitassák. A lengyel katolikus egyház — folytatta a bíboros-prímás — nem tart igényt semmiféle kiváltságra. Nincs szüksége arra, hogy az állam anyagilag támogassa. Nem akar állami kitüntetések sem. De ragaszkodik hozzá, hogy adják meg az egyháznak a szabadságot, hogy zavartalanul hirdethesse az evangéliumot és szolgálja a lengyel népet.

Mikrofonok a püspökségen

Poggi lengyelországi látogatása öszeesett a Przymli-i botrány kirobbanásával. Az itteni püspökségen véletlenül ezekben a napokban fedezték fel a titkos lehallgatókat. Az egyházmegye főpásztora körlevelet adott ki, amelyet a püspökség minden templomában felolvastak. Hangoztatta: a titkos lehallgatók nem növelik az állammal szembeni bizalmat és nem segítik a feszültség csökkentését, a problémák megoldását. A püspökség szóvivője az érdeklődőknek azt válaszolta, valószínű, hogy a titkos lehallgatókat mintegy 10 évvel ezelőtt szerelték fel, amikor megjavították a központi fűtést.

Miért követeli Wisinszky, hogy a püspökjelölteket közvetlenül terjessék fel Rómába?

Mert Casaroli érsek 1964-ben, amikor Budapesten aláírta a részleges megállapodást, nem gondolt arra, hogy ennek milyen káros következménye lehet a többi egyházra is. A budapesti megállapodással ugyanis a Vatikán megbízottja kikapcsolta keleti politikájából a hitvalló, szenvedő egyházat, és elindította a dialogizáló egyház felépítését. Ez azt jelenti, hogy Casaroli érseknek nem az volt a gondolata, hogy a tárgyalások feltételeként kiszabadítsa a börtönben lévő papokat és az internált illetve háziőrizetben tartott püspököket. Erre gondolni sem lehetett akkor — mondják talán egyesek — hiszen örülni kellett annak, hogy a kommunisták egyáltalán hajlandók a Vatikánnal tárgyalni. Mennyire téves ez az elképzelés, mutatja Nyugatnémetország példája. A legyőzött Nyugatnémetország kancellárja, Adenauer Moszkva kívánságára illetve meghívására utazott a Szovjetunióba tárgyalni — hasonlóan, mint Casaroli is Budapest meghívására lépte át a vasfüggőnyt Magyarországra — de Adenauer első feladatának a foglyok kiszabadítását tekintette és haza is hozta a tárgyalások során háborús bűnösöknek kikiáltott hadifoglyokat. A Vatikán megbízottja viszont eltekintett a foglyoktól és talán így is kifejezte, amire a kommunisták vártak, hogy a meghurcoltatást és szenvedést vállaló hitvalló egyháztól függetlenül új egyházpolitika alapjait óhajtja lerakni a vasfüggöny mögötti országokban. Beleegyezett abba, hogy a püspökjelölteket a kormányzattal egyetértésben válogassák ki.

Varsóban akkor már más egyházpolitikát alakított ki Wisinszky a püspöki

karral egyetértésben. 1956 decemberében megállapodást kötött Gomulkával, melynek értelmében a püspökjelölteket a lengyel püspöki kar válogatja ki. A neveket közli a kormányzattal és ennek három hónap áll rendelkezésére esetleges kifogásait megtenni. Ha viszont kifogása akad egyik-másik jelölt ellen, meg kell indokolnia és a püspöki kar képviselőivel meg kell vitatnia. A kormányzat eddig nem tudott elfogadható kifogást emelni a jelöltek ellen. Három hónap múltán a püspöki kar jelöltjeit az egyház törvényeinek megfelelően Róma nevezte ki.

Varsó változtat eddigi magatartásán

Egy éve üresedett meg a boroszlói érseki szék. Kominek bíboros-érsek meghalt. Röviddel utána meghalt a lublini megyéspüspök is. A lengyel püspöki kar kiválogatta jelöltjeit, de Varsó indokolás nélkül visszautasította. Azt akarja, hogy a lengyel kommunista kormányzat közvetlenül tárgyaljon a Vatikánnal a megüresedett püspöki székek betöltéséről, úgy mint Magyarországon. Ennek az lenne az eredménye, hogy a lengyel püspöki kar eddigi egységét veszélyeztetnék. A kommunista kormány nyilván nem fogadna el olyan jelölteket a püspöki székekbe, akik mindenben ragaszkodnának a püspöki kar egységéhez.

Ha Lengyelországban sikerül a kormányzatnak visszalépnie az 1956-os megállapodástól és a budapesti formulát bevezetnie, ez veszélyeztetni az eddigi lengyel egyházpolitikát is. Eddig ugyanis a lengyel püspöki kar Wisinszkyvel az élen úgy alakította ki a maga egyházpolitikáját, a Vatikántól függetlenül, hogy egyszerre defenzív és offenzív. Defenzív, amennyiben minden az egyház ellen irányuló gátságot azonnal szóvá tesz és tiltakozik ellene. Offenzív, amennyiben követeli az emberi méltóság, illetve az alkotmányban biztosított jogok maradéktalan tiszteletben tartását a mindennapi életben. Eddig semmi jelét nem láttuk annak, hogy ez az egyszerre defenzív és offenzív politika megnyerte volna a Vatikán tetszését. Az eddigi jelek szerint az a benyomásunk, hogy a vatikáni keleti politika irányítói úgy vélik, a kommunista kormányzatok gátságai elleni tiltakozás, az alkotmányban biztosított jogok hangos követelése zavarja a dialógust. Mgr. Poggi lengyelországi látogatásának következményei mutatnak majd rá a tényleges helyzetre.

FÁBIÁN KÁROLY

Hotbauer Szent Kelemen magyar kapcsolatai

A morvaországi péksegédből a redemptorista-rend alpokontúli ált. rendfőnökhelyettesévé, majd Bécs apostolává lett újkori szent (1754-1820) életútját a maihoz hasonló szellemi és világnézeti válság tünetei nehezítették. 15 éves korától kezdve kemény munkával szerezte meg a tanuláshoz szükséges költségeket. 1779 és 1784 között teológiát tanult a bécsi egyetemen, ahol — erkölcsi bátorságára és mély hitére jellemzően — előadás közben egyik «fölvilágosult» pap-professzorát ilyen bírálattal illette: «Az, amit most mondott, Professzor úr, nem tartható katolikus tanításnak!»

1786 óta Varsóban működik, ahonnan a francia uralom utasítja ki, majd Bajorországba kerül és 1808-ban végleg Bécsbe költözik, hogy hősies önlegyőzéssel az ételszentség magaslátára emelkedve, a közömbössé lett császárváros valláserkölcsei megújításán fáradozzék. 1909-ben történt szenttéavatását követően, 1914 óta — szt. Lipót osz-

trák őrgróf mellett — Bécs védőszentjeként tisztelik. Német és osztrák földön március 15-én ünneplik emlékét.

Újszerű lelkipásztori módszerei (családlátogatás, fokozott betegpásztoráció, vallási esték, előadások, kölcsönkönyvtár, újságkiadás) bár nagy hatással voltak a népre, egyetemi diákokra, tudós körökre, konvertitákra és biztosították tekintélyét pápai udvarban és nunciusoknál, sőt egyházi kérdésekben még a bécsi kongresszus (1814-15) katolikus érzésű tényezőinél is, de ugyanúgy hívták ki ellene egyháziatlan körök ellen-szenvét. A rendőrség felsőbb utasításra szigorúan figyelte szentbeszédeit. A jezsuitából bécsi érsekké lett Hohenwart és széleskörű népszerűsége megvédte őt nagyobb zaklatásoktól. Főúri körökben is lelkesedtek érte. Papi buzgóságának eredményei különösen akkor váltak érezhetőkké, amikor a szabadkőművesség és az Egyházzal nem törődő, liberális katolikusok ellen vívta harcát.

keresztény középkorhoz, e korszak nemes hagyományainak felújításával; tudatosan figyelni föl a vallás belső értékére, magára a katolicizmusra, a legszorosabb csatlakozást elérni a Szentszékkel, elérni a jozefinista korlátozások következetes megszüntetését és a jezsuita rend visszaállítását. A katolikus és protestáns világ unióját főképp kegyelmi eszközökkel kívánják munkálni; ezért rendezett a klub — a rendőrség jelentése szerint — a reformáció háromszázados évfordulóján (1817 okt. 31.) «bűnbánati és ájtatossági napot» — mai korunk ökumenikus szellemében. Nyilvánvalóak voltak a kör összeköttetései Severoli bécsi nunciussal is, aki Széchenyivel és feleségével, Festetich Julianna grófnővel a legszívélyesebb barátságot tartotta fenn.

Hazánkhoz rokoni szálak fűzték

Károly nevű bátyja a török elleni katonáskodás, majd a békekötés után a Bánátban levő Szentandrás községben telepedett le, utódai még a múlt század végén is ott éltek s a nagyszülők elbeszéléséből ismerték rokonuk, Kelemen példás papi tevékenységét. Kassa környékén szintén éltek rokonai, Borbála nővére után. Hofbauer személyesen is járt hazánk földjén: három ízben tette meg gyalog zarándokútját a Bécstől 70 km-re fekvő régi magyarországi búcsújáráhelyre, Sasvárra, a 16. században gr. Czobor Imre és neje fogadalma alapján létesült és később pálosoktól gondozott, kedvelt kegyhelyre.

Bécsi működése során több előkelő hazánkfi is szívesen hallgatta meggyőző erejű szentbeszédeit és kereste föl gyóntatószékét az orsolya-nővérek templomában, amelynek haláláig igazgatója volt. A Pázmáneum akkori papnövendékei nagyobb ünnepeken itt segédkeztek az istentiszteletek fényének emelésére, de egyúttal közvetlen tanúi is lehettek a szentéletű pap őszinte áhítatának.

Hofbauernek igaz és őszinte tisztelője volt nejével együtt *gróf Széchenyi Ferenc* is, a Magyar Nemzeti Múzeum s a róla elnevezett könyvtár alapítója, akit szentünk a szabadkőművességből hozott vissza az Egyházba és nevelt hit-

ben erős, példáséletű katolikussá. A magas közéleti tisztségeket viselt főúr ugyanis 1810-ben meggyöngült látására hivatkozva lemond állásáról és családjával Bécsben telepedik le. Így kerül kapcsolatba *Hofbauerrel és körével*, amelynek tagjai Széchenyinek legmeghittebb barátai lesznek és gyakori vendégei a Széchenyi háznak is. A gyanakvó titkosrendőrség már veszedelmes és felforgató klub után szimatol a palotában. Pedig célkitűzésük — a romantizmusnak is elnevezett eszmevilág értelmében — csak tudatos visszatérés a

Hofbauer és Széchenyi Ferenc

A bécsi kör lelke és szellemi vezére kétségtelenül Hofbauer Kelemen, de benne a magyar gróf szerepe is döntő-jelentőségű: az ő tekintélye óvta meg a kört a rendőrség zaklatásától és mivel Széchenyi pazar bőkezűséggel támogatta Hofbauerék minden vállalkozását. A bécsi katolikus kölcsönkönyvtárnak ezerszámra adja a könyveket, de készpénzben is jelentős összegeket juttat a könyvtár részére. Laikus létére egészségesszellemű aszketikus és vallásos kiadványok, folyóiratok megjelentetésére nem sajnál anyagi áldozatot.

A Hofbauer-kör Széchenyi támogatásával még világegyházi problémák eldöntésébe is hathatósan beleszól. Egyik

tagjukon, a kivételes lelki műveltségű pinkafői plébánoson, Weinhofer Józsefen keresztül jut a megérdemelt rehabilitációhoz a 18-19. századi német teológia egyik büszkesége, Sailer Mihály, a későbbi regensburgi püspök is.

Szentünk és barátai természetesen vették, hogy Széchenyiék Bécsben sem felejtették el *hazájukat*. A Hofbauer-kör egyik összejövele mindig a magyar posta érkezésének napjára esett s a házigazda ilyenkor mindig szívesen beszélt hazánk vallási helyzetéről. A magyar püspököknek, papoknak küldött könyvek közt aszketikus irányúak is voltak s ezek kapcsán a híveknek szánt, népszerű ájtatossági munkákról

sem feledkezett meg. A Hofbauer-klub egyik programpontja szerint Széchenyi egyházzól-államról szóló röpiratokat is fordított magyarra — nem kis veszély nélkül. A protestáns biblia-társaságok ekkor már ezerszámra terjesztették Károli bibliafordítását, Káldi György jezsuita katolikus fordítása viszont úgyszólván teljesen elfogyott. A nagy mecénás — Hofbauer buzdítására — új fordítás kiadásával akart a helyzetet segíteni és nem riadt vissza az új kiadás 15.000 forintos költségétől sem. A magyar katolicizmusnak tervezett e nagy szolgálata bizonyos okok miatt úgy módosult, hogy a Káldi-bibliának az egyetemi nyomdánál még kapható 400 példányát 4.000 forintért megvette és neve elhallgatásával a magyar egyházmegyékben arányosan szétosztatta.

Hofbauer szelleme így hatott ország-határokon is túl a lélek felsőbbrendűségének szolgálatában.

A szent minden héten kétszer volt a főúri családhoz hivatalos ebédre és vendéglátói mindannyiszor saját kocsiját küldték érte. Ő ugyan nem kedvelte a fényes és nagyszámú társaságot, de a meghívást rendszeresen elfogadta — lelkipásztori okokból, hogy az ott megjelent magyar főnemesekre világnézeti szempontból is hatni tudjon. A jelenvoltak szerint minden alkalommal a legjobb s maradandó benyomást keltette. Ilyen ebédek után többször a

A szentet betegségében és halálában is elkísérte

a bécsi magyarok külön tisztelete. 1820 februárjában kezdődött a rendi adminisztráció gondjaitól s az apostoli munka hevében elgyöngült szervezet romlása: a lélekszolgálat és kötelesség szenteket jellemző megszállottjának életműve a befejezéshez közeledett. Lázás betegségében is Széchenyiék gondozták s 1820 márc. 15-i halála után a szintén beteg gróf helyett felesége kereste föl a halottat. Eltemetéséről is ők gondoskodtak, díszhintajukat bocsátva rendelkezésre a végtisztesség méltó megadására, a Bécs-melletti Maria-Eisersdorf-i temetőben. Innen 1862-ben ünnepélyesen vitték át a város apostolának csontjait a redemptoristák Maria am Gestade-templomába, ahol egy emléktár és márvány síremlék őrizi a szent emlékét. A ravatal és díszes síremlék terve és felállítása körül *aradi Lippert Józsefnek*, Simor János esztergomi érsek főépítésének volt nagy érdeme, aki ezzel is jelét adta a szent iránti tiszteletének.

A Hofbauer Kelemen *boldoggáavátását* előkészítő bizottság felhívására a

szegényei számára ajándékozott étel-csomagokkal tért haza. Széchenyi súlyos betegségében is részesült szentünk vigasztaló jelenlétében.

Széchenyi Ferenc egyik leánya, Batty, gr. Batthyányhoz ment nőül és versírói készsége s zeneköltői hajlama több sikerült alkotásban őrizte meg nevét. Egyik nagybőjti szerzeményét még ma is éneklő a burgenlandi katolikus nép. Amikor férje meghalt, a vas megyei Pinkafőn irgalmas-nővérek számára kolostort alapított, apáca lett és ugyanott a főnöknő tisztét haláláig viselte, jótévő angyalaként a vidék szegényeinek. *Az ő közvetítésére* kezdett levelezésbe Hofbauer az említett aranymisés Weinhofer József, pinkafői plébánossal is.

Szentünk *széleskörű levelezéséből* kevés maradt fenn. Így az 1819 aug. 29-i keltezésű írását Majláth Júlia grófnőnek küldte, aki ekkor az alsóausztriai St.Pölten városában az angolkisasszonyok osztrák-magyar provinciájának tartományi főnöknője volt.

Hofbauer Frankfurtba küldött 1816 nov. 23-i levelében dicsérettel említi Zichy grófnőt, szül. Festetics Júliát, a magyar kancellár elhunyt anyját, akinek gyermekei még évtizedek után is jól emlékeztek arra, mint vigasztalta a szent a haldoklót végső küzdelmében és hogyan bátorította a lesújtott gyermekeket nagy gyászukban.

bécsi katolikusok döntőfontosságú ügyeikben szívesen kérték Isten szolgájának a közbenjárását. *Magyarok is* részesültek az imameghallgatásokban. Az egyik bécsi apácázárdában előkelő származású magyar nővér és ennek anyja életveszélyből szabadult, amikor kínos helyzetükben a szent pap segítségével imádkoztak. Egy neves házaspár frigyét — a szent közbenjárására — gyermekkel áldotta meg az Isten.

A legfeltűnőbb esetről azonban a vizitációs-rend bécsi kolostorának krónikáskönyve tudósít. A III. ker. Rennweg elején 1728 óta álló díszes kupola-templomhoz tartozott a franciaalapítású nőrend iskolája és nevelőintézete, ahol számos magyarszármazású apáca mellett mindig voltak hazánkból való növendékek is. A zárda krónikája az 1864. év eseményei között említi a br. Fiáth-család Ágnes nevű, 9 éves leányának esetét is, akit az internátusban súlyos betegség ért. A gyermeket a csipőizület tuberkulotikus jellegű gyulladása (coxitis tuberculosa) kizozta annyira, hogy a

három kezelőorvos minden reményt föl-adott a gyógyuláshoz és kijelentette, hogy a beteg napjai meg vannak számolva. Erre a nővérek és a beteg társnői kilencedet kezdtek a város szentéletű apostola, Hofbauer tiszteletére, a gyógyulás kegyelmét kérve. A novéna harmadik napján, 1864 febr. 7-én a halálos beteg váratlanul meggyógyult. A föl-tűnő eset kivizsgálását a bécsin kívül pápai bizottság is végezte és megállapította a gyógyulás csodás jellegét. A hosszú és szigorú eljárás során Róma — a boldoggáavatáshoz szükséges két csoda közül egyiknek ezt a gyógyulást ismerte el, mint amely Hofbauer Kelemen közbenjárására történt. Egy 1919. évi krónikarészlet a meggyógyultnak, mint többgyermekes özvegynek látogatását említi, utalva az érdeklődésre és figyelemre, amellyel az akkori nővéreközösség a megtörtént csoda elbeszélését hallgatta.

A redemptoristák pompás bécsi csúcs-íves temploma élénk lelkipásztori tevékenység színhelye, és benne Hofbauer szt. Kelemen sírja ma is vonzza az imádkozókat. Német- és csehnyelvű votív-táblák hálaadó szövegei tanúskodnak a szeretetről-tiszteletéről, amellyel modern korunk emberei adóznak a természetfölötti kegyelmekért, amelyeket Isten adott szentünk által az őt kérőknek. Nem lehet meghatódás nélkül szemlélni az egyik falfelület egyetlen latinnyelvű márványtábláját, amelyen 1914 jan. 23-i dátummal *egy magyar pap* örökítette meg halálját szt. Kelemen iránt az elnyert jóért.

✱

A népszerű bécsi szent emléke előtt mi magyarok is tisztelettel állunk meg és a szerény emberi sorból égi kincsek birtoklására emelkedett apostoli élet tanúsága bennünket is együttérzéssel tölt el. Hofbauer szt. Kelemen rokonszenve nemzetünk iránt nem tette elfogulttá, mert az nem politikus, hanem a hamisítatlan természetfölöttiség hordozójának rokonszenve volt.

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ

A ZÜRICHI MAGYAR NŐEGYLET

1975 május 4-én 15 órai kezdettel

rendezi hagyományosan

A nyá k n a p i - ü n n e p é l y é t

a Guthirt egyházközség kultúrtermében, Guthirtstrasse 7 sz. alatt.

Műsorral — büfével — és magyaros vendégszeretettel várunk mindenkit. (B. G.)

Mindszenty József

EMLÉKIRATAIM

Folytatjuk Mindszenty József bíboros Emlékiratai ismertetését. Mai számban azokat a részleteket hozzuk, amelyek a kisgazdapárt felszámolását és az azt követő sajnálatos egyházpolitikai helyzetet világítják meg.

A kisgazdapárt felszámolása

(Szviridov szovjet főparancsnok március 9-én válaszolt az amerikai jegyzékre. Tagadta, hogy a baloldali pártok kisebbségi diktatúrára törekednének s hivatkozott arra, hogy az összeesküvés tényét maga a független Kisgazdapárt is elismeri. Szviridov szerint a szovjet megszálló hatóságoknak joguk volt letartóztatni Kovács Bélát és ez nem tekinthető úgy, mintha a szovjet megszálló hatóságok beavatkoztak volna Magyarország belügyeibe:)

Az ún. összeesküvők népbíróság elé kerültek. A kimerült, megfélemlített és idegileg megviselt vádlottak önmaguk ellen vallottak, súlyos ítéleteket hoztak ellenük. Három ártatlan embert halálra, másokat 10 éven felüli kényszermunkára ítélték.

(Március 17-én újabb amerikai jegyzék Szviridovhoz:)

«Az Egyesült Államok kormánya, az összes rendelkezésre álló adatok alapján, nem érthet egyet a magyar politikai fejlemények ama értelmezésével, amelyet az Ön közlése foglal magában. Az Egyesült Államok kormánya előtt világos, hogy a Magyar Kommunista Párt vezetése alatt álló kisebbségi csoportok alkotmányos eljárás keretein kívüli taktikázással kísérik meg a hatalom átvételét. Az Egyesült Államok kormányának véleménye szerint ez nyilvánvalóan veszélyezteti a magyarországi demokrácia fennmaradását. Az Egyesült Államok kormányának véleménye az, hogy a felszabadított Európára vonatkozóan létesített jaltai egyezményt aláíró hatalmakra az a kötelesség hárul, hogy együttes lépéseket tegyenek a magyarországi helyzet kivizsgálására, annál is inkább, mivel Magyarország szempontjából oly alapvető kérdés tekintetében a szovjet és az amerikai kormány véleménye eltér...»

... Szviridov erre a második amerikai jegyzékre sem adott érdemleges választ...

A Kisgazdapárt számos vezetőségi tagja most elmenekült az országból. A kommunisták, az oroszok durva beavat-

kozásával, így apasztották le a Kisgazdapárt 57 egész 7 tized százalékos parlamenti többségét 44 egész 2 tized százalékra...

... Az összeesküvés ürügyén a rendőrség hétről-hétre újabb és újabb csoportokat vett őrizetbe a kisgazdapárt vezetőségéből és tagjaiból. Az első csoportban őrizetbe vettek terhelő «vallo-másai» láncreakcióként hozták maguk-

A hercegprímás levele a parlament elnökéhez

Amikor a pártközi értekezletről és a felelőtlen híresztelésről tudomást szereztem, levelet írtam a nemzetgyűlés elnökének. Közöltem vele, hogy Nagy Ferenc és a kommunista képviselők «valótlant állítanak, miután a püspöki kar nemcsak nem járult hozzá a tervhez, hanem következetesen állást foglalt és tiltakozott ellene.» Kértem, hogy a valóságnak meg nem felelő kijelentést elnöki bejelentéssel helyesbítse...

A kötelező hitoktatás védelmében szinte egy emberként mozdult meg az egész ország. Iltakozó táviratok és levelek naponta ezrével érkeztek az Actio Catholica elnökségéhez, katolikusoktól és protestánsoktól, papoktól és világi hívektől, diákoktól és tanároktól, keresztény és nem keresztény egyesületektől és társadalmi szervektől. Az evangélikus és református egyház vezetőivel szorosán együttműködtünk. Előfordult, hogy egyházközségeikből a tiltakozások az én címemre érkeztek azaz, hogy továbbítsam azokat a kormányhoz. A nyírmegyesi presbitérium például ezt a táviratot intézte hozzám: «A vallásoktatás és tankönyvkiadás ügyében elfoglalt álláspontjához lelkesen csatlakozunk és sikert kívánunk.» A túlnyomó többségében protestáns Szarvasról egy hétszáz aláírtas és az összes keresztény felekezetek nevében szerkesztett feliratot küldtek meg az Actio Catholicának, hogy a következőket adják tudomásomra: «Hivatalos állásfoglalásában az említett egyházi ügyekre vonatkozólag a protestáns keresztények is egy emberként mögötte állanak.»

kal az utána következők letartóztatását. A bolsevisták döntötték el, hogy ki maradt szabadon és kit taszítottak börtönbe. Érthető, hogy a két hónapig tartó, mesterségesen felidézett és dermedt félelem után a kisgazdapárt vezetői értekezletre ültek össze a marxistákkal 1947 március 11-én.

(Ezen az értekezleten többek között elhatározták, hogy az iskolákban megszüntetik a kötelező hitoktatást. A püspöki kar egyáltalán nem gondolt arra, hogy eltagadja a hitoktatás megszüntetését. Mégis a kommunista párt egy tagja — írja Mindszenty — a parlamentben máris így nyilatkozott: «A tegnapi pártértekezleten kormányunk vezetője közölte, hogy a püspöki kar ellenállás nélkül tudomásul fogja venni a fakultatív hitoktatás bevezetését.» A továbbiakról az emlékiratokban ezeket olvashatjuk:)

Az ifjúság a városokban tüntetett a kötelező hitoktatás mellett. Szegeden a rendőrség kommunista utasításra vérbefojtotta a tüntetést; itt a tanulók ezekkel a jelszavakkal vonultak a főigazgatóság elé: «Kötelező hitoktatást — hittant akarunk!»

Az ifjúság nevelése körül való pártpolitikai alkudozást élesen elítéltem Győrben, egy jubileumi ünnepségen. 60.000 főnyi hallgatóságom tüntető helyeslése mellett állapítottam meg azt, hogy «a gyermek felé kezek nyúlnak és ezek a kezek nem Jézus kezei, nem az Egyház karjai, hanem az avatatlanok, a nevelésre nem termettek karmai...»

Másnap, 1947 március 26-án kínos meglepetés érte az ország kommunista irányítóit. Az ún. «Vörös Csepelről» 250 tagú munkásküldöttség kereste fel a miniszterelnököt, hogy a csepeli munkásság nevében tiltakozzék a kötelező iskolai hitoktatás eltörlése ellen. A csepeli munkások különböző keresztény hitfelekezeteket képviseltek. A katolikusok azt hangsúlyozták, hogy ők hajlandók a magasabb értékek védelmében még anyagi hátrányokat is elszenvedni: gyermekeiket nem engedik megfosztani a vallás erkölcsi nevelésétől. Az evangélikus küldöttség azt kívánta, hogy a pártok legyenek tekintettel az ország közvéleményére, amely túlnyomó többségében a kötelező hitoktatás fenntartása mellett van. A reformátusok álláspontja azt fejezte ki, hogy éppen a demokratikus társadalom az, amely

legjobban rászorul a kötelességet lelkiismeretesen teljesítő, erkölcsös ifjúságra. Végezetül átnyújtottak Nagy Ferenc miniszterelnöknek egy tízezer aláírás-

sal ellátott emlékiratot s ebben összegezték felfogásukat a pártközi határozatról és a hitoktatásról.

A püspöki kar pásztorlevele a hitoktatásról

A püspöki kar 1947 április 12-én körlevelet adott ki, amelyben részletesen foglalkoztunk a kötelező iskolai hitoktatás ellen felhozott kifogásokkal, a kommunisták be nem vallott szándékával és az egyház idevonatkozó álláspontjával.

(A körlevél főbb pontjai, az emlékiratok szerint, a következők:)

Ennek a kérdésnek hirtelen erőltetése most, amikor az országnak sokkal súlyosabb problémái várnak megoldásra, bennünk azt az érzést keltik, hogy lappangó kultúrharccal állunk szemben. Úton-útfélen halljuk s plakátokon olvassuk a jelszót: «Előbb demokráciát, aztán szocializmust!» Attól tartunk, hogy a hitoktatás kérdésében is sokaknál ez a szándék: előbb fakultatív hitoktatást, aztán semmilyen hitoktatást, végül materialista világnézeti hitoktatást. Mi úgy érezzük, hogy Istentől reánk ruházott hivatásunk ellenében mindjárt kezdetben fel kell emelnünk szavunkat.

A kötelező hitoktatás megszüntetését a pártközi megegyezés a lelkiismereti szabadság érdekében kívánja. A lelkiismereti szabadságot azonban a kötelező vallásoktatás éppoly kevéssé sérti, mint a kötelező földrajz-, vagy történelem-, vagy természetrajz-oktatás, avagy a laikus erkölcsstan és az állampolgári kötelességek kötelező tanítása. A vallásoktatás ugyanis minden embernek teljes szabadságot biztosít abban, hogy a hittanórákon hallott igazságokat elfogadja-e vagy sem, azok szerint cselekszik-e vagy sem; és a tapasztalat azt mutatja, hogy némelyek élnek is a szabadságukkal és a kötelező vallásoktatás ellenére is vallástalanok lesznek...

Azt sem egészen értjük, miért kelljen védeni a lelkiismereti szabadságot ott, ahol azt komoly veszély nem fenyegeti. Inkább biztosítanák e szabadságot más téren, ahonnan pedig sűrűn futnak be hozzánk híveink részéről panaszok, a kényszer és erőszak miatt. Így például sokan panaszkodnak, hogy lelküktől, meggyőződésüktől távolálló pártokba kényszerülnek, ha el akarták kerülni a kilátásba helyezett politikai üldözést vagy Bé-listát, vagy más állásvesztést, legjobb esetben az áthelyezést. Mi itt látjuk a lelkiismereti szabadság veszélyeztetését és nem a hitoktatásban, me-

lyet a gyermekek és ifjak lelkiismereti kényszernek soha nem éreztek. És látjuk a lelkiismereti szabadság veszélyét az ugyancsak tervbevett állami tankönyv-monopóliumban, mely alkalmas arra, hogy az uralkodó pártok világnézetét az ifjú lelkekre rákényszerítse.

A kötelező hitoktatás ellenzői hivatkoznak a külföldre is. Mi nem tartjuk a külföldet mindenben utánzandó példának. Nem tartunk minden szellemi irányzatot és állásfoglalást importálandónak, csak azért, mert külföldi. Volt és van alkalmunk összehasonlítani erkölcsi nevelésünk eredményeit külföldiekkel, és nem hátrányunkra. Mi az Apostol szavát tartjuk: «Mindent vizsgáljatok meg, és ami jó, tartsátok meg». A vak külföld-imádásból már elég bajunk lett, eszméljünk végre magunkra és a magunk érdekeire. De ettől a mi álláspontunktól eltekintve is úgy tudjuk, hogy a külföldön, és pedig nagyon művelt nemzeteknél is, több országban érvényben van a kötelező hitoktatás... Azt se feledjük el, hogy más az, behozni a fakultatív hitoktatást ott, ahol eddig semmilyen hitoktatás nem volt és más az, a kötelező hitoktatást lefokozni.

Vannak, akik ún. haladás nevében kívánják a kötelező hitoktatás eltörlését. Nem lepődünk majd meg, ha nonsokára ugyanazon «haladás» nevében a hitoktatás teljes eltörlését fogják kívánni. Az előbb azonban láttuk, hogy például a haladó Angliában nem viszszaosztani, hanem kiterjeszteni akarják a hitoktatást. Nem is értjük továbbá, hogy miféle haladást jelent, ha az ifjúság nem tudja a Tízparancsolatot, ha fogalma sem lesz a világ legelső könyvéről, a Szentírásról, ha nem ismeri a világtörténelem legkiemelkedőbb személyének, Jézus Krisztusnak életét és tanítását. Miféle haladás az, ha a fiatal ember értelmetlenül áll a híres múzeumok bibliai képei előtt, mert nem tudja, hogy mit ábrázolnak... És pedagógiai szempontból miféle haladás lesz az, ha ahelyett, hogy a gyermeket és ifjút minden képességével nevelnők, elmulasztjuk az egyik legfontosabb képességnek, a lelkiismeretnek a kiművelését, amely nélkül pedig az ember az erkölcsi kérdésekben helyesen igazodni nem tud; ha egyszerűen félretesszük azokat a pótolhatatlan kedélyképző eszközöket, melyeket a bibliai történetek és az egyházi ünnepek nyújtanak...

Magyarok!

Örömmel közöljük, hogy Mindszenty József bíboros úr, a magyar népért sokat szenvedett hercegprímás, skandináviai körútja során meglátogat minket.

Fogadása május 3-án 10.20-kor lesz a malmői kikötőben.

A lundi Konserthall-ban 11.30-kor beszél a megjelent közönséghez.

Délután 17.00-kor nagymise és szentbeszéd a malmői katolikus templomban (Erik Dahlbergsgatan 28). Mise után fogadás a templom alatti kultúrteremben.

Vallásfelekezetektől független magyar egységben járuljunk hozzá a kimagasló esemény méltó ünnepléséhez.

A közölt időpontokban megjelenésre minden magyart hívunk és várunk.

Malmö, 1975. április 3.

A rendező bizottság

Végül aggódunk a kötelező hitoktatás ellen intézett támadás miatt azért is, mert féltjük az erkölcsöket. Vallás és erkölcs összefüggése annyira benn él a köztudatban, hogy bár a tapasztalat kivételeket is mutat, a vallásos emberrel szemben több bizalmat tanúsítunk. Csak egy szerény kis esetet mondunk itt el. A háború alatt egy dúltarcú katonát tört be egy népes házba és a megijedt házbelleket félretolva levetette magát a szobában egy fekvőhelyre, aztán kibontotta kabátját és elaludt. A kibontott kabát alatt Mária-érem csillant elő, — és a házbellek megnyugodva mentek dolgukra, mondván: «Nem kell félni, hívó ember lehet, hadd aludjék...»

Nem állítjuk, hogy minden hitetlen gonosz. Szomorú volna, ha az emberi természetből a jóérzés teljesen ki tudna veszni. Mindig lesznek, akik a legnagyobb romlottság közepette is különös adottság alapján az erkölcsi jóhoz vonzódnak, azaz erkölcsi érzékkel vannak megáldva, mint ahogy mások a művészi szép iránt bírnak esztétikai érzékkel. Az általános erkölcsi nivå hanyatlása azonban, ha nincs vallásos nevelés, elkerülhetetlen. Nem véletlen, hogy akik a hitleri szörnyűségek elkövetésére vállalkoztak, azoknak előzőleg a vallást meg kellett tagadniuk. Az sem véletlen, hogy a vallástalansággal együttjár a családok bomlása, ezzel együtt pedig ijesztően szaporodnak a gyermekbűnözések, sőt, a serdületlenek prostitúciója. Szabad-e ezek láttára rést ütni a kötelező hitoktatáson? Nem kell-e inkább éppen a vallásos erők felfokozásával elejét venni az általános romlásnak?...

Egy ötvenhatos építész mérnök Californiában

A Magyarországból különböző időkben Amerikába érkezett menekülthulámok között kétségtelenül az ötvenhatosok is sok értéket hoztak új hazájukba. Nyelvi és egyéb nehézségeket bámulatosan rövid idő alatt leküzdve, bekapcsolódtak nemcsak az üzleti és technikai életbe, hanem értékes munkát végeznek magasabb szellemi vonalon is, sőt vezetői poszton is derekasan megállják a helyüket.

Ötvenhatos honfitársunk, Nagy Huba építész mérnök ez utóbbiakhoz tartozik. A budapesti Műegyetemen 1954-ben kapta meg tervező építész mérnöki diplomáját és már 1956 elején sikerrel vett részt a kölni Dómtér helyreállításának tervére kiírt nemzetközi pályázaton. Művét a «Baumeister» szakfolyóirat is közölte. Budapesti állásának szűkreszabott lehetőségei azonban nem elégítették ki. Többre vágyott. Érezte, hogy tehetsége csak szabad földön, szabad légkörben tud kibontakozni, ezért 1956 novemberében, a letartóztatása előtti utolsó percben családjával együtt elhagyta Magyarországot és Amerikába települt át.

Philadelphiában, első tartózkodási helyén építészeti körökben azonnal felfigyeltek magával hozott rajzaira-terveire és szakjának megfelelő állásba helyezték. Ott sajátította el az amerikai építészeti gyakorlati ismereteit és rövid idő múlva már kivitelre is kerültek első tervei. Kórházak és egyéb középületek terve született meg munkaasztalán.

1959-ben egy előkelő Long Beach-i tervezőiroda tulajdonosa még jobb tervezőépítész állást ajánlott fel a fiatal magyar műépítésznek. Ő elfogadta az ajánlatot és családjával együtt végleg átköltözött Californiába. Mint a cég tervezőépítész, ő tervezte a Long Beach-i Navy-kórházat, a Portofino-apartmentházat és a Buifum-áruházat a Marina közelében. De alkotófantáziáját itt sem hagyta elmerülni az amerikai tömegépítés egyformaságában. Ezért egy fél évre átköltözött Nyugatnémetországba és Hannoverben kapott jó állásban frissítette fel építész alkotóerejét.

Visszajöve Californiába, Costa Mesában azonnal egy előkelő építészeti és várostervező irodában kapott vezetői állást, előbb mint csendes társ, majd 1974 végén névszerint is megjelent a cég hivatalos új nevében: «Richardson-Nagy-Martin». Ezzel Nagy Huba egyrangú cégtársa lett az addigi cégtulajdonosnak, Walter Richardsonnak.

A magyar társtulajdonos Costa Mesa-i irodaszobájának falait számos díj

és kitüntetés díszíti kiváló és kifoghatatlanul ötletes építészeti megoldásaiért. Néhány pillantás a díszlevelekre és egyéb elismerő iratokra azonnal elárulja, hogy Nagy Huba tervezési megoldásai nemcsak Californiában, hanem mindenfelé az Egyesült Államokban sikert arattak. A helyi adottságokhoz alkalmazkodó lakóházak, iroda- és bevásárló-központok Hawaiitól Floridáig, hogy csak a legtávolibbakat említsük, esztétikai és funkcionális összhangjukkal évről-évre elnyerik az AIA (American Institute of Architects) és a NAHB (National Association of Homebuilders) elismerését.

Nagy Huba tervezési gyakorlatában úttörő munkának tekinthető az új californiai város, Irvine első ezeregyhét lakóházának és első bevásárló központjának a megtervezése. Az alig tízéves Irvine város az ideálisan megtervezett lakótelep szimbólumává vált és mint olyan országszerte elismerést nyert mind a szakirodalomban, mind az olyan tekintélyes folyóiratokban, mint a «Time» magazin és a «Newsweek».

De Irvine csak egy példa a sok közül. Hawaiiban, Oklahomában, Kansasban, Coloradoban, Texasban, Marylandban, Georgiában és Floridában a Nagy Huba által vezetett tervezési csoport munkájának eredményeként hasonló megoldások követik az irvinei példát. A munkaterület hatósugara lassan túlnő az USA határain: canadai, délafrikai és ausztráliai építetők fordulnak a «RNM» (Richardson-Nagy-Martin) céghez ottani létesítmények megtervezésének ügyében.

Nagy Huba felfelé ívelő pályáját büszkeséggel telt szerető figyelemmel kísérjük a jövőben is.

CSIKY FERENC

SEGÍTSUNK A BÄRNHOFI CSERKÉSZHÁZON!

Több mint egy évtizede, a kastli magyar gimnázium szomszédságában a bärnhofi vadászházban, — mely a magyar gimnázium tulajdona — tanyázik minden nyáron egy századnyi kiscserkész, kislány és kisleány Európa országaiból. Két hétig daluktól hangos az erdő és a rét és vidám tanyájuk a bärnhofi cserkészház. De ide járnak ki évközben a kastli gimnázium diákjai, cserkészei is, sőt itt adnak találkozót évente Pünkösdkor a kastli öregdiákok is.

Sajnos, a ház, ifjúságunk féltett kincse öregszik, javításra szorul. Ablako-

kat, ajtókat kellene cserélni, festeni, falakat szigetelni, vakolni, vízvezetékét javítani, hogy ismét használni tudják fiataljaink. A gimnáziumnak, cserkészletnek nincs erre anyagi fedezete. Ezért szeretettel fordulunk Európa számos országában élő magyar testvéreinkhez, magyar családokhoz, azokhoz, akiknek szívügyük a magyar fiataltság, kérve őket, hogy segítsenek a ház helyrehozásában adományaikkal. — Ezen adományok befizethetők a magyar gimnázium bankkontójára: Ung. Gymnasium; Sparkasse Kastl No. 251405 vagy postautalványra: Ung. Gymnasium Postscheckamt Nürnberg No. 236657-851. — Minden esetben kérjük a postautalvány hátlapjára ráírni: Bärnhof!

A Magyar Cserkészszövetség európai kerülete

HÉTVÉGI MAGYAR ISKOLA MÜNCHENBEN

Münchenben f. év márc. 8-án a Misszió helyiségében, Oberföhringerstr. 40. sz. alatt 20 iskolás gyermekkel megindult a Hétfégi Magyar Iskola. A tanítást két hetenként Bálky Mária középiskolai tanárnő vezeti. Elegendő jelentkező esetén a hónap másik két hetében szívesen oktatja magyar nyelvre a magyarul nem tudó gyermekeket is. Mindkét hétfégi iskolára szívesen vesszük az újabb jelentkezőket. (E. E.)

EURÓPAI NYÁRI JUBILEUMI CSERKÉSZTÁBOR

A Magyar Cserkészszövetség európai kerülete örömmel hirdeti meg a magyar cserkészlet 65-ik, a kinti emigrációs munkánk 30-ik évfordulója alkalmából rendezendő nyári nagy

Jubileumi Cserkész táborait.

Cserkészeink

jubileumi nagytáborát idén a festői szépségű Pegnitz közelében, a németországi Frankische-Schweizban tartjuk

1975 július 26-tól augusztus 9-ig.

Kiscserkészeink (6-10 éves) jubileumi tanyázása szintén július 26-tól aug. 9-ig lesz

a Bärnhofi Cserkészházban (Kastl).

A cserkész táborokkal kapcsolatban bővebb felvilágosítást szívesen ad a Magyar Cserkészszövetség európai kerülete:

8 München 81, Oberföhringerstr. 40. Tel. 982637 vagy 982638

Az élet könyvéből

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN
RÉSZESULTEK

Ausztriában:

Bartók Tamás, B. Mihály és Gyapjas Etel fia, 1975 febr. 9-én, Bécs
Cezner István, C. János és Mihalovics Sarolta fia, 1975 febr. 1-én, Linzben

Belgiumban:

Ács Ildikó Maria Christine, Ács Károly és Bozogány Ildikó leánya, Brüsszel
Szabó Sophie, Szabó László és Minne Christine leánya

Németországban:

Gellér Nina, G. József és Julievics Éva leánya, Hamburgban
Ujházi Szilvia, U. Ferenc és Végh Ilona leánya, Berlinben
Erdeg Andrea, E. Imre és Apici Mária leánya, Hannoverben
Kothenc Claudia, K. Mihály és Tóth Piroska leánya, Augsburgban
Mészáros Árpád, M. József és Hojcska Ilona fia, Lemgo-ban
Cvitkos István, Cv. István és Turcsányi Margit fia, Orlinghausen-ban
Berta Norbenrt, B. Sándor és Répási Franciska fia, Hagenban
Angerer Adrienne Katalin, A. Wilfried és Máté Anna leánya, 1975 jan. 18-án, Münchenben
Porázik Norbert Mátyás Bence, P. Tibor és Falk Mária fia, 1975 márc. 16-án, Münchenben

EGYHÁZI HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK

Ausztriában:

Járomi Péter Antal és Keleti Ágnes, 1975 febr. 22-én, Bécsben
Holzinger Julianna, Steyrben
Nagy Lajos, Ansfeldenben

Németországban:

Mertel Jenő és Böhm Judit, 1975 jan. 20. Münchenben
Fliieger Walter és Linzmayer Erika, 1975 márc. 6-án, Münchenben
Körösi Nándor és Reiter Elfriede, 1975 márc. 1-én, Liedolsheimben/Baden

AZ ÖRÖK HAZÁBA TÁVOZTAK

Ausztriában:

Hering Kornélia, 1974 dec. 23-án, Wien-Steinhof-ban
Bárdossy Lászlóné szül. Steiner Ilona, 67 éves, 1975 jan. 9-én, Bécsben
Hergovits Anna szül. Baksa, 95 éves, 1975 jan. 16-án, Bécsben
Dr. Vén Aladár, 76 éves, 1975 jan. 20., Bécsben

Zsolozsmás Rezső, 55 éves, 1975 jan. 21. Bécsben

Özv. Tillschneider Andrásné, 68 éves, Linzben

Özv. Barth Pálné, 71 éves, Linzben

Belgiumban:

Margaret Marie Fábrián, 1974 dec. 11-én Brüsszelben

v. Dénesfay István, 1974 dec. 11-én, Münchenben

Heléne Sehovics, 1975 jan. 21-én, Braine-le-Comte

V. Kapuváry Gyula, 1975 jan. 26-án, Brüsszelben

Németországban:

Varga Józsefné, 52 éves, 1974 dec. 15., Dortmundban

Varsady Alfréd, 1975 jan. 2-án, Metten

Sülly Ferencné szül. Perger Mária, 80 é. 1975 febr. 12-én, Münchenben

Abay-Mildschütz Kálmán, 76 éves, 1975 febr. 21-én, Münchenben

Szeredy Béla, 62 éves, 1975 febr. 20-án, Bad Homburg-Rosenheim-ben

Bornemisza Gábor, 83 éves, Münchenben, 1975 márc. 4-én.

Szpantics István, 53 éves, 1975 jan. 31. Bad Lauterbergben

Schermann Anna, 69 éves, 1975 febr. 18. Salzgitter Lebenstedtben

Huf Richárd, 77 éves, 1975 márc. 5-én, Passauban

Svájcban:

Keresztes Laci, 15 éves, 1975 febr. 1-én, Genfben

Gerencsér Mihály, 83 éves, Genfben, 1975 márc. 15-én

† NAGY ANNA

1975 febr. 3-án helyezték örök nyugalomra az ansfeldeni temetőben. Golgotás földi élet záródott le elhunytával. Ártatlanul szenvedett gyermekkorában. A bombázás közben a rémület tönkretette egészségét. A háború alatt a kivándorlók szenvedéses sorsát kínlódta át. Betegsége mindig előrehaladottabb állapotba jutott. — Miért kellett e rendkívül súlyos szenvedéseket elviselnie? Csak Szent Ágoston szavaival felelhetünk: Isten rendelései titokzatosak lehetnek, de gonoszak soha! Szülei csodálatos áldozatossággal ápolták. Ő pedig ezen a hosszú, gyötrelmes életúton mindvégig hitt és állhatatosan imádkozott. Biztosak vagyunk benne, hogy nem tette hiába!

Az orvosi tudományok
és a magzatelhajtás

Néhány évvel ezelőtt a természettudományok egy része még azt vallotta, hogy az anyaméhben megfogamzott embrió, magzat végigmegy az emberré fejlődés szakaszain. Vagyis a magzat a fogamzás pillanatában még nem teljes értékű ember. Ebből azt a következtetést vonták le, hogy amíg a magzat nem éri el a fejlődés emberi fokát, el lehet távolítani az anyaméhből anélkül, hogy emberi jogait megsértenék. Ezzel az elképzeléssel számol le a legújabb tudományos kutatás. Erich Blechschmidt, a göttingai egyetem embertani intézetének igazgatója az európai orvosok német nyelvű professzorai előtt tartott előadásában kijelentette: a legújabb anatómiai kutatások minden kétséget kizárva bizonyítják, hogy a fogamzás pillanatától kezdve a magzatban megvan az ember belső szerkezete. A növekedés során a magzatnak csupán külső formája változik.

Erre a természettudományos felismerésre utalt a nyugatnémetországi orvosok központi szervezete is, amikor a magzatelhajtási vitában hangsúlyozták, hogy a magzatnak a fogamzás pillanatától kezdve joga van az emberi élethez. Aki pedig életére tör a fejlődés bármely szakában, emberi életet olt ki. A püspöki kar pedig ezen túlmenően a magzatelhajtást erkölcsileg gyilkosságnak, súlyos bűnnek mondta, amit Isten parancsa tilt. A nyugatnémetországi Szövetségi Alkotmánybíróság február 25-én hozott ítéletében kijelentette, hogy a bonni parlament által megszavazott törvény, melynek értelmében a terhesség első három hónapjában a magzatelhajtást nem bünteti az állam, ellenkezik az alkotmánnyal. A Nyugatnémet Szövetségi Köztársaság alkotmánya ugyanis kimondja, hogy mindenkinek joga van az élethez. Az alkotmány bíróság a törvény elutasítása mellett utalt arra, hogy bizonyos súlyos esetekben a magzatelhajtás az alkotmány szellemében lehetséges. A nyugatnémet püspöki kar az alkotmánybíróság elutasító döntését helyeslően fogadta, az indikációra, a bizonyos súlyos esetre vonatkozó megjegyzésétől viszont óvott és állást foglalt az emberi élet teljes védelme mellett, függetlenül a körülményektől. Bejelentette, hogy a nyugatnémet katolikus egyház a jövőben fokozza az élet megmentésére irányuló szociális és lelkipásztori munkáját. A vatikáni rádió a nyugatnémet alkotmánybíróság döntését a magzat védelmében bátor és tiszteleltre méltó cselekedetnek mondta.

N. A.

Krisztus a festészetben

A Világ Teremtője, mindnyájunk Atyja, emberi szemmel nem látható. Festőileg semmiféle hatásélményhez nem kapcsolható. A kereszténység korai századaiban nem is találjuk nyomát Isten vizuális megjelenítésének. A Szentháromság konvencionális ábrázolása: a felhőkön ülő őszszakállú Atya-Isten, mellette a keresztfát tartó Fiúisten, alattuk pedig fehér galamb képében a Szentlélek Isten sokkal később alakult ki a festők képzeletében. Az ilyen ábrázolásnak semmi köze sincs a valósághoz.

Amikor azonban a Fiúisten emberi alakban jelent meg a Földön, emberi lényét már a legkorábbi időkben megkísérelték formába önteni a szobrászok és festők. Eleinte csak szimbólumokban: az ismert Krisztus-monogrammal és a hallal, de a negyedik században már emberi formában is: a Jó Pásztor kedves alakjában.

Két évszázaddal később a bizánci művészet kialakította a Krisztus-ábrázolásnak hosszú időkre kiható típusát. Hiteles Krisztus-arckép hiányában a kor szellemének megfelelő, zord fenségű Égi Király képe öltött testet a mozaik- és falfestmény-ábrázolásokon. Később fokozatosan emberibbé vált Krisztus alakja. Földi tartózkodásának jelenetei, csodatételei, kinszenvedése, halála, feltámadása, mennybemenetele lett a festmények tárgya. A Megváltó kilépett égi magányosságából, természeti tájban vagy épületben jelenik meg, emberi társaságban, beszélgetés, sőt evés-ivás közben.

Teljessé válik Krisztusnak reális környezetbe való helyezése a magas-renaisszánsz idején, a 16. században. Óriási freskókon és olajfestményeken kél életre az Istenember földi életének egy-egy mozzanata. Tintoretto (1518-1594) a velencei S.Maria della Salute-templomban lévő hatalmas művén, a «Kánai menyegző»-n saját korabeli előkelő csarnokba helyezi az ünnepi jelenetet, saját korabeli öltözetű alakokkal. Ugyanígy későbbi festményén, az «Utolsó Vacsora»-n is a velencei S.Giorgio Maggioreben.

Valamivel fiatalabb kortársa, Paolo Veronese (1528-1588) még tovább megy. A Louvre-ban lévő világhírű festményén, a «Kánai menyegző»-n már nemcsak a renaisszánsz-stílusú pompás csarnok és a vendégek akkori divatú selyem-bársony öltözete kelti életre a 16.

század előkelő velencei világát, hanem az alakok portrészerezése is, mert Veronese saját kortársainak valóságghű arcképeit komponálja bele a vendégek csoportjába. Ugyanígyen reális felfogású a Louvre-ban lévő «Emmausi Vacsora» című képe is, Krisztus társaságában ülő, 16. századi alakokkal.

Ezt a felfogást tükrözi az északibb országok festészete is Krisztus életének jeleneteiben és egyéb bibliai tárgyú képekben. Id. Pieter Brueghel-nek (1525-1569) a budapesti Szépműv. Múzeumban lévő művén, «Szt. János prédikációjá»-n a keresztelő szentet egy 16. századi flamand falu népe veszi körül, egy évszázaddal később pedig Rembrandt (1606-1669) «Krisztus betegeket gyógyít» c. híres rézkrajcán a Megváltó Amsterdam 17. századi szegény külvárosi népe körében jelenik meg.

A sort tovább folytathatjuk a 19. század végéig. Ekkor lép fel az európai festészetben a mi Munkácsynk német tanítványa, Fritz von Uhde (1848-1911), a századvég nagy realista festője, aki Krisztus földi életének jeleneteit megörökítő és kortársai körében pro és contra nagy visszhangot keltő képein a Megváltót mai környezetbe, mai emberek körébe helyezte. «Engedjétek hozzám a kisdedeket» című olajfestményén a 19. századvégi bajor parasztok közt ül Krisztus, a «Hegyi beszéd»-en pedig szintén német tájban, mai öltözetű férfiak és nők hallgatják Krisztus szavait. Az Uhde-ellenes felzúdulás csak rövid ideig tartott, mert nyilvánvalóvá vált, hogy Krisztus tanítása minden időknek és minden népeknek szól, a bajor parasztoknak is.

A «Hegyi beszéd»-et a mi Ferenczy Károlyunk (1862-1917) is megfestette. Az ő képén is a 19. századvég népe: cilindres urak és csizmás parasztok, úri dámák és munkásasszonyok hallgatják Krisztus szavait.

Míndezeken a műveken a maga korának alakjait keltette életre a festő, nagy változatosságban. De hogyan örökítette meg *magának a Megváltónak* az alakját? Erre a kérdésre adunk az alábbiakban feleletet.

Krisztus alakjának festői megjelenítésében a mai megváltozott időkig töretlenül egyetértett minden korszak minden művésze. Szilárd alapelvük: Krisztus felette áll az idők változásainak, az egyes korok divatjainak, Ő tehát, bármilyen környezetbe helyezi is

a festő, nem követi külső megjelenésében a változó öltözetű embereket, hanem időtlen, egyszerű, dísztelen, kortól független ruházatban jelenik meg köztünk. Ezt tanítják, kivétel nélkül, a fenn felsorolt művek és a többi, itt fel nem sorolt festmények százai.

A festők, akár volt mély hitük, akár nem, tudták-érezték, hogy Krisztus alakját éppen ruházatának fenséges egyszerűségével emelhetik ki leghatásosabban a környezet folyton változó múltékonyságából. Eszükbe sem jutott, hogy a Hegyi beszéd Krisztusát fején cilinderrel, mai zakóban és nyakkendővel jelenítsék meg, jól érezve, hogy egy modern ruhába öltöztetett Krisztus már megszűnne minden idők és minden népek örök Krisztusa lenni.

Nem ok nélkül használtam fentebb a zakó szót, mert az «Életünk» idei februári számában szellemes és elgondolkodtató cikk jelent meg Prokop Pétertől, «Zakós Krisztus» címmel. A cikk szerzője, aki pap is, festő is, író is, teljes felkészültséggel és mai szemmel vizsgálja Krisztus művészi megjelenítésének kérdését. Hogy a valóságot tisztán látó és merész hangon bíráló írásnak végén nem tudja iránymutatón összegezni nézeteit, az nem az ő hibája, hanem a koré, amelyben élünk. Mert, sajnos, senki sem látja, hogy vajudó korszakunk merre felé tart, nemcsak a művészet, hanem a politikai és gazdasági élet, a technika és a szellemiek minden vonalán.

Kétségtelen, hogy a római «Famiglia Cristiana» hetilap nem a hívő katolikusok állásfoglalásának adott nyilvánosságot, amikor valamelyik feltűnni vágyó jelentéktelen rajzoló négy Krisztus-képét közölte, a címlapon Krisztust zakóban és nyakkendővel, a többi lapon pedig kezeslábasban vagy ingujjban... És ezek a rajzok egy szerzetesek által kiadott katolikus hetilapban jelentek meg!

Hol a határ, melyen túl a művésznek a Krisztus-ábrázolásban nem szabad mennie, ha igényt tart a magasabb értelemben vett «művész» névre? A háttér nem mesterséges szabályok, politikai és társadalmi változások szabják meg, hanem a változatlan és változtathatatlan, örök tény: Krisztus isteni személyét külső megjelenésében nem lehet alávetni a változó idők divatjának. Az sem fogadható el, hogy Krisztust négernek vagy ferdeszemű sárga kínainak ábrázolja a festő. Mert ez már hamisítás. Ő minden bizonnyal olyan volt külsőleg, mint a többi názáreti férfi, tehát sem néger, sem kínai, sem hindu.

Gyöngyszemek irodalmunkból

«A művész arra áhít, ami az örök, ami független az időtől, a tegnaptól, ami kétezer év múlva is ugyanaz marad» — írja cikkében Prokop Péter. Éppen ezért teljes határozottsággal kell fellépnie a jóízű keresztény társadalomnak a bomlasztás ellen. Mert a mai, «haladó»-nak kikiáltott művészet, a katolikus sajtó egyrészétől is támogatva, egyre gyorsulóbb ütemben halad a teljes mélypont felé, javára dolgozva a radikális-marxista álkultúrának és a szabados erkölcsnek. Prokop Péter joggal fél attól, hogy amíg a festők (saját megjegyzésem: sohasem a java-festők!) «cserélgetik Jézus viseltes köntösét, csak meg ne hamisítsák a tanításait is. Nem a ruha teszi az embert, ... hanem az életmód és a szív, amely szerint megítél az Isten». De ha nem a ruha teszi az embert, akkor miért kell Jézust olimpiikon-sportdresszben vagy kezében puskával ábrázolni, esetleg tüntető hipisereg élén, mint ahogyan erre is van példa?

Az Üdvözítő örök napirendűségét és korszerűségét nem az fejezi ki, hogy a festő jólszabott zakót ad rá, amely «talan izlik is neki» — feltételezi Prokop Péter, aki mélyhitű művész s ezért lehet, hogy nem is gondol a zakós Krisztusban orvul megbúvó hitbeli és erkölcsi bomlasztásra.

Az Istenembert, a világ Megváltóját csak a hitetlen, erkölcsileg züllött féltéhetségek és egész-tehetségtelenek öltöztetik mai maskarákba, de nem azért, mert az Ő örök korszerűségét így kívánják kifejezni, hanem mert ilyen szennyesszatócs-fogásokkal akarják maguk felé fordítani a figyelmet. Ezek az álművészek tudatosan és szándékosan a rombolás szolgálatában állnak, a nihilre törekednek, hogy annak eljöttével maguk is beleveessenek a megsemmisülésbe.

A jövő útját nem a zakós-nyakken-dős Krisztust festő álművészek mutatják, hanem a Krisztus tanításait átérző és átélő, komoly felkészültségű festők és szobrászok. Hogy mikor tér magához a művészet, mikor indul meg a kiemelkedés a mai mély fertőből, azt, sajnos, még nem látjuk. De az bizonyos, hogy az actio-reactio örök törvénye alapján be fog következni a művészet megújulása is és Krisztus alakja megtisztult formában, diadalmasan ismét megjelenik az új idők új festészetében.

DR. BÍRÓ BÉLA

TAVASZVÁRÁS

*A déli szélben lehunyom szemem
És gyöngyvirágok szagát érzem.
Az esti égen violás a szín
És kikeletben járnak álmaim.*

*A hó alól már dobban boldogan
A föld nagy szive s csöndesen fogan
A csíra, melyből új élet terem
S bimbók bomolnak majd szűz réteken.*

*Az örök nap még bágyadtan ragyog,
De tavaszosak már a csillagok
S az éjszakában zizzenő neszek,
Egy új világ susogja már: Leszek!*

*A födre fekszem, hallgatom szívét,
Az égre nézek, kémlelem színét,
Ég, föld között angyali üzenet
Hirdeti a jövőendő életet.*

*Mert boldog ige ez és szent igaz
És örök törvény és áldott vigasz,
Hogy győz az élet, duzzad és dagad
S előnti mind az ócska gátakat!*

Juhász Gyula

Juhász Gyula (1883-1937) Szegeden született és ott is halt meg. — Papnak készült, aztán tanár lett és Nagy-Magyarország legeldugottabb gimnáziumaiban tanított: Mármaroszigeten, Nagyváradon, Léván, Szakolcán, és Makón.

Vérbeli lírikus, szelidhangú művésze a magyar nyelvnek. Szerelmi lírája légiesen tiszta. Érzésvilága mélységesen keresztény; gyönyörű vallásos költeményeket írt: Mater dolorosa, Föltámadott, Tápai Krisztus, stb.

Sorsa tragikus. Ez a sovány, szakállas, szomorú arcú férfi soha nem nősült meg. 1914-ben mellbe lőtte magát, amit soha nem tudott kiheverni. Élete végén megzavarodott és méreggel vetett véget szomorú életének.

A «Tavaszcvarás»-t 1921-ben írta.

GYÖNGYVIRÁG

*Vénhedt klastrom lakója voltam Jászói
Kint farkaserkölcs, véres Káin-átok,
Bent zsolozsmázó hófehér barátok,
Közös akol s közös szénájú jászol.*

*A nagy Világ-akolról álmodozva
Öreg hegyekbe jártam enyhülésre.
Komorló erdők játszi vágyvetése:
Sok gyöngyvirágja várt ott illatozva.*

*Köztük feküdtem egymagam
s nevettem.
Szemem végigcsókolta az egészet.
Komoly nagy tölgyek örködtek
felettem.*

*Lassan felrémlt egy kis szőke fészék,
S egy zöld madár oly furcsán
fütyörészett,
Hogy a virágok lopva összenéztek ...*

Mécs László

Mécs László, a «Hajnali harangszó» költője 80 éves, bár fehérreverendás alakja, dús szőke haja és zengő baritonja örökké frissen és fiatalon él emlékezetünkben.

Utoljára 1956 nyarán láttam sűrű börtönrácsok mögöl, amint csíkos ruhában, őszbecsavarodott és leszegett fejjel, hátratett kezekkel rőtta társai mögött a rabok örökunalmu körsétáját a Gyűjtőfogház udvarán.

Mécs László az első és a második világháború utáni magyar papi sors egyik legnemesebb hordozója. Egyénisége a szenvedésben csak mélyült. — Sok-húru lírájából hoztunk egy tavaszi kedves szonettet.

(Mécs László Hernádszentistván-ban 1895 január 17-én született. Ma valahol a Balaton mellett, csendes elvonultságban él.)

HARANGOZÓ FERENC

ELMÉLKEDÉS A KERESZT ALATT

Ott állok magamban ... ; lelkeket elfogja a könyörület és az imádás mély érzése. Szemembe könny gyűl, lehajtanám fejemet; de a kereszt vonz, készlet, hogy nézzek rá.

Mit adtunk neked Uram, neked, kit szeretnünk és imádnunk kellett volna? Eljöttél s barlangba szorultál; körülnéztél s Egyiptomba futottál; álrühában járó, faragó ács voltál. Egyszer indultunk pálmaágakkal feléd, s te sírtál: egyszer biztad magad ránk, s Barabbást választottuk; egyszer akartunk koszorút kötni neked és tövisből kötöttük; egy arcképedet vettük, s az «Ecce homo» arca maradt ránk; egyszer kértél inni, s

ecetet nyújtottunk. — Ó, ki hitte volna, hogy ez legyen köztünk sorsod, hogy ilyen legyen utad. S most függsz itt mint megfagyott imádság, mint megkövesült kiáltó szó. Kitért karokkal s nyílt ajakkal kiáltasz irgalomért.

Nagy, szent az Úr, ki önfíának sem kegyelmezett ... ! Mily rémséges fölségben hirdeti ezt a kereszt. Emberek, féljétek az Istent s szeressétek Krisztust; ő felétek kiált a végkimerülésig: Ó, ha valamikor, hát ma halljátok meg szavát; esd, hogy kíméljétek s becsüljétek meg lelketeket.

(Prokászka Ottokár)

«...és a fűbe harapott!»

Az erős fény még csak jobban elmélyíti az árnyék sötétségét. Minél jobban a reklámok, a fényszórók és a műdicsőség fényében állott előbb egy emberi élet, annál szomorúbb és megdöbbentőbb tragédiába fulladó elmúlása. S ha az ember hűsvét előtt áll, amikor az örök élet diadala a halál fölött szinte kézzelfogható bizonyossággá válik, s a nagy természet megújulva föltámad a halál merevségéből, a millió virágban, a millió kis zümmögő rovarban, a viszsztatérő és fészketépítő madarakban, a kontraszt még csak nagyobb és dermesztőbb lesz. Ezt érzi az ember egy fiatal élet elmúlásakor, melyről a száraz rendőri jelentés csak ennyit mondott: «Nagy mennyiségű altatót vett be, aztán lefeküdt a fűbe, hogy meghaljon.» Éppen csak azt nem tették hozzá befejezésül: «...és a fűbe harapott!»

Ez a tíz soros rendőrségi jelentés Irene K., egy diáklány szomorú életét és még szomorúbb halálát mondja el. Rendőrök találták meg egy reggel a müncheni Angol Kertben, — holtan. Ez a haláleset azért is feltűnő, mert Irene K. nem tucatember volt, nem egy névtelen a tömegből. Mint színésznő Claudia Fielernak nevezte magát s legtöbbször jobbra ezen a néven ismerték. Szí-

nésznő volt, de művészete csak egy pornofilm színvonaláig vitte. A szabaddosságtól csöpögő «Iskoláslány-riport» című filmben szerepelt. Irene K. utálta ezt a mesterséget s minden áron menekülni akart, de nem tudott tőle szabadulni. Egy dokumentációs filmben, mely kicsit kritikus szemmel vizsgálta az egész emberiséget elárasztó szexhullámot, így nyilatkozott: «Bensőleg mentem tönkre abban a környezetben és azok között az emberek között, akiket ott megismertem.»

«Ezek az emberek» nem voltak ott Irene K. temetésén, nem kísérték sírjába azt a testet, amely az ő «művészetük» (és profitjuk) kedvéért lemezelenítve, azaz minden ruhatakarótól és szégyenérzettől megfosztva került a szexéhes milliók szeme elé a mozis vásznán. De nem voltak ott a temetésen azok a milliók sem, akik miatta rohanták meg a mozis pénztárait, s halála hírére nem ejtettek egyetlen könnyet sem. De miért is ejtettek volna? Irene K. csak annyiban érdekelte őket, amennyiben hasznos médium, élvezeti cikk volt: kielégítette a profitéhségét az egyiknek, alantas ösztöneit a másiknak. Mint ember nem számított semmit. Irene K. alias Claudia Fieler sorsa, nyomorúságos életének története meg-

mutatja a szabadság jelszava alatt az emberiségre szabadított szexuális zabolatlanság igazi arcát, brutális valóságát. A pornofilmek az emberek szeme elé vetítenek egy világot, melynek jelszavai: «nagy szabadság, élet tabuk nélkül, öröm ürmök nélkül, élet állandó gyönyör közepette». De kancsalul festett világ ez, melynek éppen ezért nagyon sokan áldozatul esnek. Ezek egyik prominens tagja: Irene K., alias Claudia Fieler.

A világ az 1975-ös esztendőt a «nők évének» nyilvánította. Fényes reklámozás, ünneplések és az egyenjogúság hangoztatása helyett nem lenne-e jobb az asszonyoknak megadni a tiszteletet, amit megérdemelnek és a Teremtőtől elrendelt «másneműségük» miatt nekik kijár? A másneműségen itt azt kell értenünk, hogy mások, más fából vannak faragva, mint a férfiak. Szívük és érzésviláguk sokkal mélyebb, és így a sebek is, melyeket a tabuk, az Istentől lelkükbe oltott szemérem- és szégyenérzet lerombolásával önmagukon ejtenek. Ezek a sebek halálosak is lehetnek, ha egyiknek-másiknak nincs hite és erkölcsi tőkéje, hogy a lejtőn megálljon és megkeresse az utat újra fölfelé. S ha a nő az élet javait (vagy egyetlen javát és célját) a szabaddossággal látja, szívét előbb vagy utóbb üresség tölti el, mely csalódottságba megy át és az önbecsülés elvesztése lesz a zsákutca vége. «Nincs a természetben vesztes, csak én!» Így jellemzi Katona ezt a lelkiállapotot, mely egy elhibázott, elrontott életnek végső segélykiáltása.

Mindszenty bíboros tavaszi lelkipásztori útjai

A 84. évébe lépő bíboros-primás — Hála Istennek — jó egészségben és kitűnő szellemi frissességben, április 9-én indul Dél-Amerikába. Az európai, északamerikai, délafrikai és ausztráliai látogatásai után most Venezuelában és Kolumbiában keresi fel a magyar csoportokat.

Venezuéli-Kolumbia

A bíboros Bécsből indul április 9-én és Londonon át repülve másnap érkezik meg Caracasba, ahol ünnepélyesen fogadják a Simon Bolívar repülőterén. Április 12-én mond főpapi szentmisét a katedrálisban. A különböző és egymást követő társadalmi és egyházi rendezvények sorát április 21-én a bíboros búcsúztatásával fejezik be a főváros repülőterén. Innen Mindszenty primás Kolumbia fővárosába, Bogotába repül. Kolumbiában április 26-ig marad.

Skandináv-államok

Bogotából a bíboros visszatér rövid időre Bécsbe, de már május 2-án útra kel, hogy a Skandináv-államokban élő magyarokat is meglátogathassa. Ponto-

san május 2-án d. e. 11.45 órakor indul Koppenhágába. Május 7-ig marad a dániai magyar lelkész hívei között. Koppenhágából Oslóba repül május 7-én. Norvégiában marad három teljes napig, majd május 10-én Stockholmba indul. Svédország fővárosában, Stockholmban május 11-én lesz az ünnepélyes főpapi szentmise az Oscars-templomban. Az egyes magyar csoportok körében rendezett fogadásokat és rendezvényeket Svédországban május 16-ig bonyolítják le. Hazatérőben a bíboros Göteborgból Koppenhágán keresztül repül vissza Bécsbe.

Párizs és Franciaország

Mgr. Marty párizsi bíboros-érsek meghívásának Mindszenty bíboros május utolsó napjaiban tesz eleget. Párizs után Lille-ben, Metz-ben, Nancy-ban és Lyonban látogatja meg a magyar híveket. A látogatás fénypontjának a párizsi Notre Dame-ban mondott, Marty bíborossal koncelebrált főpapi szentmisét tekintetjük. (A franciaországi út pontos programját és időpontját lapunk következő számában közöljük.)

Lehet, hogy mi keresztények a szexuális kérdésekben kissé régimódiak vagyunk. Egy azonban biztos: a krisztusi hit és erkölcs következtében még senki lejtőre nem került, senki el nem züllött s miatta még senki sem dobta el magát önként az életet. A pozitívum tehát a mi oldalunkon áll!

MEGYESI ANDRÁS

MINDSZENTY EMLÉKIRATAI

első kiadásban már nem kaphatók. Úgy tudjuk, hogy a kiadó most bocsátja útjára másodszer több ezres példányban a könyvet. A második kiadásnak lesz olcsóbb, kartonba kötött példánya is, sőt zsebkönyv formában is megjelenik szintén sok ezres példányban. A könyv megrendelhető ezen a címen:

Vörösváry-Publishing, 412 Bloor St. W. Toronto, Ont. M5S 1X5, Canada.

Ezenkívül, úgy tudjuk, hogy Európában a könyvet a magyar lelkészknél is meg tudják az érdeklődők rendelni.

HIRDETÉSEK

AZ ÉLETÜNK ELFOGAD

hirdetéseket, azok közlését kérjük a Gazdasági Bizottságon át beküldeni:

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést!

MAGYAROS HENTESÁRUK!

1 kg Füstölt kolbász (száraz)	DM 12.—
1 kg Füstölt friss kolbász	11.—
1 kg Paprikás szalámi	14.—
1 kg Pusztaszalámi (erős)	12.—
1 kg Sütnivaló hurka rizsás-májás és véres	8.—
1 kg Disznósajt	8.—
1 kg Füstölt oldalas	8.—
1 kg Fehér füstölt szalonna	
4-6 cm vastag	8.—
1 kg Schwarzwälder szalonna	12.—
1 kg Schwarzwälder sonka	16.—
1 kg Magyar szalámi	20.—
1 kg Paprikás főtt tokaszalonna	8.—

Lieferung per Nachnahme! Csomagküldés utánvétellel!

Esetleges viszonteladó kereskedőnek árengedmény!

Viktor Pál

Wustspezialitäten

D - 7063 Welzheim,

Joh. Seb. Bachstr. 19.

TÉTÉNY —

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inhaber: Bayer Oszkár

München 2. Kreittmayerstr. 26.

Tel. 196393, nach 20 Uhr: 585502

Preisliste:

Debrői Hárslevelű	DM 5.50
Badacsonyi Kéknyelű	5.95
Badacsonyi Szürkebarát	5.85
Soproni Kékfrankos	5.75
Domoszlói Muskotály	5.85
Domoszlói Tramini	6.30
Villányi Burgundi	5.85
Hajósi Cabernet	5.90
Tokaji Aszu 4 Puttonyos	12.40
Téli Szalámi	18.—

inc. MWST, Preise ab Lager,

Preise sind bis zur nächsten

Preisliste gültig

Kartonvételnél üvegenként 20 fillér árengedmény.

Még kapható:

Bayer Oszkár, Ecke Kazmair-Trapentreustr.

Horváth János, München 2. Tumblingerstr. 28.

MAGYAR KÖNYVEK ÉS HANGLEMEZEK

Szolzsenyicin: Gulag Szigetcsoport
Megjelent! kb. 500 oldal DM 30.—

Mindszenty: Erinnerungen
német nyelvű kiadás 38.—

(Magyarul egyelőre nem kapható,
mert a kiadó Kanadából esetleg
csak később szállít Európába.)

Vándor György: A rémület éj-
szakája (Rajk perben elítélt
írása) 24.—

Szitnyai: Így rendeltetett 30.—

Gál Gy.S. Honthy Hanna élete 19.—

Apon 2755 30 cm 22.—

Vajda János éneke! Ott, ahol zúg
az a négy folyó, Székely himnusz,
Kis lak áll a nagy Duna mentében,
Krasznahorka, A csitári hegyek,
Kossuth Lajos stb. Hazafias és ka-
tonadalok.

SGS 1021 30 cm 20.—

Ismét kapható Solti Károly nagy-
szerű lemeze! Szép vagy, gyönyörű
vagy Magyarország — Sárbogárd,
Dombóvár — Rákóczi megtérése —
Álmodó Tiszapart — Csak mégeggy-
szer tudnék haza menni — Kék
nefelejs stb.

Musica Hungarica

D - 8 München 40, Agnesstr. 45.

Tel: 089 / 180-911

HIVATALOS FORDÍTÁSOKAT

magyar-német és német-magyar nyel-
ven olcsón és gyorsan készítek, —
Ausztria és Svájc területére is!

Wilhelm Divy

Áll. vizsgázott törvényszéki hivatalos
fordító és tolmács.

D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.

NYÁRI HÓNAPOKRA (NYARALÁSRA)

kiadó lakás: 3 szoba, 1 konyha, fürdő-
szoba, hideg-melegvíz, bútorozva —
(6 felnőtt részére is), nagy terasszal,
Franciaországban, Genftől 30, Annecy-
től 20 km-re, — 74270 Musièges par
Frangy-ban. Bérleti díj:

Júniusban 800.—, Júliusban 1000.—

Augusztusban 1000.— új francia frank.

Érdeklődni lehet:

M. & Mme Füle László,

Musièges par Frangy 74270, France.

ELEKTROTECHNIKUS, 30 ÉVES

magyar leány, aki Németországban él,
hasonló szakmával rendelkező magyar
férfivel levelezne. — Zenét, sportot és
a jó könyveket kedvelem! Svájból,
Németországból «Szegfű» jeligére vá-
rom a leveleket az

Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 81.

NYUGDÍJASOK OTTHONA A BAJOR
ERDŐBEN.

Passautól 12 km-re, a Bajor Erdő déli
kapujában, idillikus üdülővidéken
Rudertingben, nyugdíjasok otthonát
létesítünk, amelyet elsősorban magyar
honfitársaink részére ajánlunk fel.
Olyanoknak, akik hazánktól elszakad-
va életük hátralévő éveit kényelem-
ben, családi baráti körben kívánják
leélni és akiknek anyagi helyzetük
megengedi, hogy a havi ellátási díjat
fedezni tudják. Az otthonban egyen-
lőre tíz személyt tudunk elhelyezni.
A modern, kertes házban (nem bérelt)
kényelmes otthont, teljes ellátást, gon-
dozást, szükség esetén ápolást tudunk
biztosítani. Jó magyar konyhát veze-
tünk. Magyar könyvtár és újságok,
színes TV az otthon lakói rendelkezé-
sére áll. Az otthon létesítése magán-
kezdeményezés, a bajor hatóságok fel-
ügyelete mellett működik. Wohnungs-
geld igénylés a Sozialamt útján lehet-
séges. Érdeklődők bővebb felvilágosí-
tásért forduljanak a következő címre:
Sopronyi László, 8391 Tittling/Bay. Wald,
Marktpl. 15.

TOBB, MINT KÉTÉVTIZEDES

magyar - német szálloda és vendéglő —
kitűnő polgári ételekkel, olcsó magyar és
német italokkal, családi légkörben
szeretettel várja a világ minden részéről
magyar vendégeit! — Olcsó szállodai árak,
hideg-melegvíz, központi fűtés!

A városka a München-Stuttgarti Autobahn
mellett, Ulm és Augsburg között fekszik.
Hosszabb nyári üdülésre is kiválóan
alkalmas! — Cím:

Gasthof «Zur Stadt». — Holz Gusztáv és
Neje. 8872 Burgau, Stadt Str. 55.

Tel. 08222/391.

DIÓSZEGHY TIBOR HITES TOLMÁCS ÉS
FORDÍTÓ

(magyar-német és német-magyar) Né-
metországban tanácsadás állampolgár-
sági és menekültügyi kérdésekben, pe-
res ügyekben segít.

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

(Tel. 02101/ 541317)

KÖLTÖZKÖDÉS NÉL VEGYE IGÉNYBE

árban-szolgálatban kedvező céget.
Költségeit előnyére számolom, csoma-
goláshoz ládákat kölcsönzők ruhának
stb. sőt el is adhatom.

Luft János költözködési cég,

München 40, Hamburgerstr. 42.

Tel. 3511337.

SZOLZSENYICIN MAGYARUL!

Megjelent a Gulag-Szigetcsoport! Az 532
oldalas könyv ára: 30.— DM. Megrendel-
hető: Nemzetőr D - 8 München 34.

Postfach 70.

Egy bencés öregcserkész visszaemlékezései

A teljesség és a történelmi hűség kedvéért a következőket szeretném megjegyezni, mint egy 1913-as komáromi öregcserkész:

1913-ban alakult meg a komáromi bencés gimnáziumban Karle Sándor bencés tanár vezetése alatt az első magyar cserkészcsapatok egyike. Vezetőnk résztvett az emlékezetes és nagy-szerűen sikerült «Vági tutajúton», amely hosszú ideig kedvenc témája volt a «Zászlónk» című ifjúsági lapnak, illetve Márton rajzművésznak, akit több ízben üdvözölhettünk csapatunknál.

Karle Sándorban minden tekintetben követendő példát láttunk, aki a mérhetetlen kezdeti nehézségektől nem riadt vissza s mondhatnám, a semmiből teremtetten meg és szerelte fel lelkes kis csapatát.

Az anyagi nehézségeket is nehezen küzdöttük le, azonban nem ez jelentette a legfőbb akadályt, mert majdnem mindegyikünk «instructor» volt s így a leg-szükségesebbekre csak előkerültek a fillérek, amit a legnagyobb lelkesedéssel áldoztunk a közös cél érdekében.

A nagyobb nehézséget a szabadidő jelentette, mert abban az időben (1912-1917) nem volt annyi szabadideje a diákoknak, mint manapság.

Ennek ellenére elbűvölte a város fiatalosságát és az idősebbeket is fegyelmeztetett kis csapatunk magatartása, ami annál nagyobb eredményt jelentett, mert hiszen Komárom egy katonaváros volt, ahol a lakosságnak bőven nyílt alkalma az annyira szeretett és megcsodált katonás és fegyelmeztetett magatartás élvezetére.

Minden sportágban tevékenykedtünk. Különös élményt jelentettek számunkra az evezéssel kapcsolatos kisebb táborozások a Dunán, illetve a Vágon.

Segédkeztünk az abban az időben felépült Kultúr-palotában tartott kulturális előadásokon, őriztük h u s v é t k o r Krisztus koporsóját, résztvettünk a körmeneteken, majd a háború folyamán gyűjtöttünk a sebesülteknek, gyűjtöttünk a hadiipar számára vasat és rezet.

Én 1917-ben a pécsi hadapród iskolába mentem s így búcsút mondtam a komáromi bencés gimnáziumnak és a cserkésznek, akkor még nem sejtve, hogy búcsúm végleges.

1918-ban Komáromnak az elszakítása által a szép gimnázium mineműsége megváltozott s a cserkészcsapat elszéledt.

1935-ben a Budapesten tartott érettségi találkozón együtt voltam néhány

cserkész-bajtársammal, amikor is megújítottuk a fogadalmunkat.

1938-ban Komárom visszatérése után megkerestem a szüleim sírját s elmentem a gimnáziumba is üdvözölni a régi falakat, a régi szellemet, a becsületes cserkész-szellemet, aminek annyit köszönhettem életem folyamán.

1942-ben egy Környe közelében tartott gyakorlaton véletlenül megtudtam a környei születésű Karle Sándor tartózkodási helyét. Öregsége és betegsége miatt a Tihanyi-Apátságban lelt nyugalmat. Még ebben az évben felkerestem.

A találkozót nehéz lenne leírni. Anynyi érzés, annyi szomorúság, annyi öröm, annyi hit, annyi buzgalom, annyi hálaadás, annyi emlékezés, annyi szeretet, annyi együttérzés gyűlt egycso-korba, amit az imzamsármoly fölött függő feszületnek ajánlottam.

Egy pap, egy tanár, egy öregcserkész búcsúzott egy kis diáktól, egy kis cserkésztől, egy öreg diáktól, egy öreg cserkésztől, egy katonától.

Akkor még nem tudtuk, hogy örökre búcsúzunk egymástól. Én a hála, az alázat, a tisztelet, a szeretet köntösébe burkoltam könnyes búcsúmat. Ő a hitet, a hazát, az Istent adta útravalóul s könnyezve emlékeztetett a cserkész-fogadalmra.

Ő megérezte a közelgő veszélyt s az Úr meghallgatta ajánlását, mert... «Mikor elhagytak, mikor lelke roskadozva vittem, csöndesen és váratlanul átölelt az Isten. Nem harsonával, hanem jött néma öleléssel. Nem jött szép, tüzes nappal, de háborús éjjel! És megvakultak hiú szemeim, meghalt ifjúságom. De Őt a fényest, nagyszerűt mindörökre látom!» (Ady)

Azóta sok idő telt el. Azóta sok «örsvezető» kezéből verték ki a zászlót. Azóta itthagytak bennünket Karle Sándor és az ő tanártársai Gidró Bonifác, Mórocz Emilian, Bognár Cecil, Béri Zsigmond, Horváth Cézár, Vidóczi Astarik, Égler Dózsa, Gödör Kapisztrán János, Bódis Juszti, akik oly nagy művészettel, észrevétlenül belénk plántálták a hitet, a becsületet, a mindennapi jótettet, ami nélkül nem lett volna erőm a hosszú vándorúton, nem maradt volna hitem e nagy hitetlenségben s nem maradt volna meg a «cserkészszellem».

Ezt a szellemet továbbítandó üdvözlöm a mai magyar cserkészeket a 65 éves évforduló alkalmával és «Jó munkát!» kívánok.

EHMANN JENŐ

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre?

Az Életünk terjesztői

a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től 14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is 14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja
Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:
Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetésekét pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!